
УДК 330+082

ББК 94

Z 40

Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Druk i oprawa: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Adres wydawcy i redakcji: Warszawa, ul. Wyszogrodzka, 16

e-mail: info@conferenc.pl

Cena (zł.): bezpłatnie

Zbiór raportów naukowych.

Z 40 Zbiór raportów naukowych. „Science - od teorii do praktyki”. (29.03.2013 - 31.03.2013) - Sopot: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2013. - 84 str.

ISBN: 978-83-63620-96-7 (t.6)

Zbiór raportów naukowych. Wykonane na materiałach Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej Konferencji 29.03.2013 - 31.03.2013 roku. Sopot.

Część 6 .

УДК 330+082

ББК 94

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Powielanie i kopiowanie materiałów bez zgody autora zakazany.

Wszelkie prawa do materiałów konferencji należą do ich autorów.

Pisownia oryginalna jest zachowana.

Wszelkie prawa do materiałów w formie elektronicznej opublikowanych w zbiorach należą Sp. z o.o. «Diamond trading tour».

Obowiązkowa odniesienia do zbioru.

ISBN: 978-83-63620-96-7 (t.6)

"Diamond trading tour" ©

СЕКСЈА 25. ЕКОНОМІКА. (ЭКОНОМИЧЕСКИЕ НАУКИ)

1. Матвійчук М. З.	5
ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВА	
2. Ретюнських О. Б., Козленкова А.Г., Лукманов А.Н.	8
НЕОБХІДНІСТЬ ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТУ В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ УКРАЇНИ	
3. Безверхня Ю.В.	12
УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК: НОВІ ПІДХОДИ	
4. Дятлова Ю.В., Тітова Ю.В.	14
АУДИТОРСЬКІ ПОСЛУГИ В УКРАЇНІ: СТАН, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ	
5. Ілляшенко К.В.	16
ERP-СИСТЕМИ В ОБЛІКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	
6. Шмигель О.Є.	18
ОБЛІК ПОДАТКОВИХ РІЗНИЦЬ	
7. Лук'яшко П.О., Козлянченко Ю.М.	21
ПОДАТКОВЕ НАВАНТАЖЕННЯ НА ТРУДОВІ ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ	
8. Boretskaja N.P.	24
THE REFORM OF THE SOCIAL PROTECTION SYSTEM IN UKRAINE ON THE BASIS OF POLICY BENEFITS	
9. Мякотіна Н.А.	26
КОНЦЕПЦІЯ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ НА ДЕРЖАВНОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНЯХ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД	
10. Batchesko L.V. , Dragomirova Y.S.	28
THE MODERN MECHANISM OF BUSINESS COMMUNICATION OF THE KNOWLEDGE ECONOMY	
11. Спицина С.Н., Козленкова А.Г., Лукманов А.Н.	30
БЕЗОПАСНОСТЬ СИСТЕМЫ ЭЛЕКТРОННЫХ ПЛАТЕЖЕЙ В УКРАИНЕ	
12. Ізмоєнова Н.К.	32
ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ РЕГІОНУ	
13. Мельник Ю. В., Шевчук Л. П., Шевчук А. А.	34
ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ	
14. Markovych I.	36
THE ROLE OF INNOVATION STRATEGY IN COMPETITIVENESS INCREASING OF INDUSTRIAL ENTERPRISES	
15. Чепеленко А.М.	38
МЕЖДУНАРОДНАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ КАК ОСНОВА ЭКОНОМИЧЕСКОЙ И ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ СТАБИЛЬНОСТИ	
16. Авагумян А.Г.	42
ТОЛЛИНГ КАК ФОРМА СОТРУДНИЧЕСТВА ПРЕДПРИЯТИЙ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИССЛЕДОВАНИЯ	

17. Баранівська Г. Л.	44
ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ТА МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ	
18. Пирогова М.В., Птахіна О.В.	48
СУТНІСТЬ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ФІНАНСОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
19. Yuriychuk K. T.	52
BANK LENDING IN UKRAINE AND ITS FURTHER OUTLOOK	
20. Головина Е.А.	55
ОЦЕНКА СОСТОЯНИЯ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО И СРЕДНЕГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В РК	
21. Кондратьева О.Ю.	57
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЕРТИКАЛІ КОРПОРАТИВНОГО СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ	
22. Добрянська Н.А.	59
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СКОТАРСТВА В УКРАЇНІ	
23. Харинович-Яворская Д.О.	61
АНАЛИЗ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ТЕРРИТОРИАЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ РОЗНИЧНИХ ТОРГОВИХ СЕТЕЙ В ЗАПАДНОЙ УКРАИНЕ	
24. Ломачинская И.А.	69
ВЗАИМОСВЯЗЬ ФИНАНСОВОГО РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ ЭКОНОМИК И БЕДНОСТИ НАСЕЛЕНИЯ	
25. Zhyvko Zinaida	73
MECHANIZMY ZAPEWNIENIA BEZPIECZENSTWA EKONOMICZNEGO	
26. Воронянська О.В.	78
РОЗВИТОК ЗЕРНОВОЇ ГАЛУЗІ В ВИКОРИСТАННІ СІВОЗМІН	
27. Кишко Н.В.	81
РАСЧЕТ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ ОСВОЕНИЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦИАЛА ТУРИЗМА	
28. Dielini M.M.	83
SOCIAL ASPECTS OF THE EU ECONOMIC DEVELOPMENT: PROBLEMS AND PERSPECTIVES	

СЕКЦІЯ 25. ЕКОНОМІКА. (ЭКОНОМИЧЕСКИЕ НАУКИ)

ПОД- СЕКЦІЯ 1. Бухгалтерський учет и аудит .

Матвійчук Марія Зеновіївна

К.е.н., доц. кафедри бухгалтерського обліку

Чортківський інститут підприємництва і бізнесу ТНЕУ

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Поява в науковій термінології тих чи тих понять носить об'єктивний характер, в основі якого лежить узагальнення багаторічної практики. Виробничі запаси – це важлива економічна та облікова категорія, невід'ємна умова функціонування будь-якого підприємства.

В Україні визначення терміну „запаси” наведено у П(С) БО 9 „Запаси”, відповідно до п. 4 якого „запаси – активи, які утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством”.

Необхідно відзначити, що крім П(С)БО 9 в Україні існують інші нормативні документи, спрямовані на регулювання обліку запасів (табл. 1)

Таблиця 1

Визначення терміну „виробничі запаси” у нормативних документах

№ з/п	Нормативний документ	Визначення
1	П(С)БО 2	чітко вказано „у статті „Виробничі запаси” показується вартість запасів, малоцінних швидкозношуваних предметів, сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів і комплектуючих виробів, запасних частин, тари, будівельних матеріалів та інших матеріалів, призначених для споживання в ході нормального операційного циклу”.
2	П(С)БО 9	виробничі запаси – сировина, основні матеріали, що комплектують вироби і інші матеріальні цінності, призначені для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва і адміністративних потреб.
3	П(С)БО 16	Визначає склад собівартості продукції. У п. 12 стандарту визначено, що „вартість сировини, основних матеріалів, що становлять основу виготовленої продукції, придбаних напівфабрикатів і комплектуючих виробів, допоміжних речовин”.

4	Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів	Розкривають сукупний склад запасів для цілей бухгалтерського обліку: сировина основна та допоміжна, матеріали, паливо, запасні частини, МШП, НЗВ, ГП, товари у вигляді матеріальних цінностей, що призначені для перепродажу, поточні біологічні активи. Проте в них термін „виробничі запаси” відсутній. Розкривається порядок формування первісної вартості запасів, методи оцінки запасів при їх вибутті.
5	План рахунків бухгалтерського обліку	Якщо розглянути План рахунків бухгалтерського обліку, то у ньому передбачено Рахунок 20 „Виробничі запаси” який призначено для „узагальнення інформації про наявність і рух належних підприємству запасів сировини і матеріалів (у тому числі сировина й матеріали, які є в дорозі та в переробці), будівельних матеріалів, запасних частин, матеріалів сільськогосподарського призначення, палива, тари й тарних матеріалів, відходів основного виробництва”.

Таким чином, на відміну від П(С)БУ 9, який не пропонує чіткого та одznачного тлумачення терміну „виробничі запаси” для цілей бухгалтерського обліку, План рахунків конкретно вказує на їх склад та перелік матеріальних цінностей, що мають обліковуватися як виробничі запаси підприємства. Одночасно з цим такі рахунки, як 22 „Малоцінні та швидкозношувані предмети” та 25 „Напівфабрикати” відповідно до Плану рахунків не включається до складу виробничих запасів, а обліковуються окремо. У Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 9 підкреслюється участь виробничих запасів у всіх видах діяльності, що також характеризує „виробничі запаси” як важливий об’єкт управління на усіх стадій господарської діяльності, що знайшло віддзеркалення і в економічній літературі.

У той же час П(С)БУ 2 „Баланс” п.21 рекомендує до статті балансу „Виробничі запаси” включати вартість МШП, сировини, основних та допоміжних матеріалів, палива, придбаних напівфабрикатів і комплектуючих, запасних частин, тари, будівельних матеріалів та інших матеріалів, що споживаються в ході нормального операційного циклу. Таким чином, виникає не зрозуміла суперечливість між положеннями стандартів бухгалтерського обліку та планом рахунків: відповідно до стандартів терміни „запаси” і „виробничі запаси” є тотожними, а згідно з планом рахунків термін „запаси” ширший за термін „виробничі запаси”.

Одночасно з цим, ми погоджуємося з думкою авторів [1-3], які вважають, що поділ запасів на сировину, матеріали, паливо та ін. досить умовний, тому що в межах одного підприємства те, що вчора було придбано як товар, завтра може стати сировиною або матеріалами, і навпаки. Наприклад, будівельні матеріали можуть стати паливом, а паливо сировиною залежно від видів діяльності, які здійснює, тобто це залежить не від якісних характеристик, джерела надходження або інших показників, а виключно від призначення запасів. Тим більше, що один і той же вид запасу може бути одночасно, наприклад, і матеріалом, і паливом. У цьому випадку їх відносять до тих або інших видів запасів за ознакою переваги використання на

конкретному підприємстві. Проте, ми дотримуємося тієї позиції, що для цілей ефективного інформаційного заперечення керівництва підприємства інформацією про склад, структуру, вартість та рух саме виробничих запасів до їх складу доречно віднести ті запаси, перелік яких запропоновано в Плані рахунків бухгалтерського обліку. На нашу думку, такий підхід якнайповніше відповідає функціональному призначенню виробничих запасів.

Ф.Ф. Бутинець розглядає виробничі запаси як активи, що використовуються для подальшого продажу, використання під час виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг, а також управління підприємством [1, с. 313].

Із поглядів І.А. Бланка вбачається, що запаси товарно-матеріальних цінностей — це виробничі запаси (запаси сировини, матеріалів і напівфабрикатів) і запаси готової продукції [2, с. 133].

А.А. Оглобін стверджує, що виробничі запаси — сплачені споживачем сировина, матеріали, покупні напівфабрикати, що не вступили ще у виробничий процес [3, с. 31].

Проведені дослідження показують, що ряд авторів до виробничих запасів, як частини предметів праці не відносять малоцінні швидкозношувані предмети та незавершене виробництво. Така відмінність у трактуванні свідчать про те, що розкриття суті будь-якої економічної категорії залежить від вибраного підходу до її визначення.

Отже, на нашу думку, для цілей бухгалтерського обліку тлумачення терміну „виробничі запаси”, як облікової категорії має містити такі основні моменти, як визначення термінів і напрямків використання, а також джерел відшкодування вартості виробничих запасів. Таким чином, ми пропонуємо використовувати наступне уточнене визначення: виробничі запаси – це частина матеріальних ресурсів підприємства, які представляють собою сукупність предметів праці, які знаходяться на підприємстві у вигляді сировини, матеріалів, купівельних напівфабрикатів та комплектуючих, палива, тари і тарних матеріалів, будівельних матеріалів, запасних частин та інших матеріалів, що складають матеріальну основу продукції підприємства, надають їй необхідних якостей, приймають участь у виробництві протягом одного виробничого циклу і повністю переносять свою вартість на вартість готової продукції.

На відміну від існуючих визначень, запропоноване поняття „виробничі запаси” підкреслює матеріальну та витратну природу виробничих запасів, одночасно з цим відокремлює їх від сукупних матеріальних ресурсів підприємства, визначає джерела відшкодування їх вартості.

Література:

1. Бухгалтерський управлінський облік: Навч. посіб. для студентів спец. 7050106 „Облік і аудит” / Ф.Ф. Бутинець, Л.В. Чижевська, Н.В. Герасимчук. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 448 с.
2. Бланк И. А. Финансовый менеджмент: Учебный курс / И. А. Бланк. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2001. – 528 с.
3. Оглобин А.А. Планирование и контроль запасов материальных ресурсов предприятий в условиях новой экономической реформы: Дис. канд. эк. наук: 08.00.21 / А.А. Оглобин – Свердловск, 1989. – 243 с.

Ретюнських О. Б.

науковий керівник, к.е.н., доцент

Козленкова А.Г., Лукманов А.Н.

студенти ДонНУЕТ

НЕОБХІДНІСТЬ ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТУ В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ УКРАЇНИ

Міжнародні інтеграційні перетворення в економічних відносинах суб'єктів сучасного ринку все чіткіше констатують про важливе місце в системі контролю аудиторських організацій, які покликані здійснювати незалежну експертизу і підтвердження інформації, що розкривається у фінансовій звітності контрагентів.

Актуальність дослідження сучасного стану зовнішнього аудиту полягає в тому, що сьогодні він перебуває під впливом ряду концептуальних за змістом законодавчих і нормативних документів та цивільно-господарських двосторонніх угод. Роль зовнішнього аудиту зростає, оскільки наслідки світової фінансової кризи і окремі проблеми вітчизняної економіки не тільки не усунені, але і загострюються під впливом багатьох економічних та неекономічних чинників [1].

У вітчизняній літературі приділяється значна увага розвитку аудиту в Україні. Ці питання розглядалися в багатьох працях вчених: А. Редько, І.М. Дмитренко, Н.І. Дорош, Г.М. Давидов, І. Пилипенко, В. Шевчук, В.П. Бондар, О.Б. Ретюнських, М.П. Кравець, Л.А. Сухарева, І.М. Пальцун та інших.

Метою даної статті є виявлення перспективності розвитку аудиту в Україні в умовах стабілізації економіки та сталого розвитку.

Незалежне підтвердження інформації про результати діяльності підприємств і дотримання ними законодавства необхідно, щоб приймати рішення у сфері економіки та оподаткування. Так, відповідно до Закону «Про аудиторську діяльність», аудиторська діяльність - підприємницька діяльність, яка включає в себе організаційне і методичне забезпечення аудиту, практичне виконання аудиторських перевірок (аудит) та надання інших аудиторських послуг. Виділяють три основні етапи зовнішнього аудиту, а саме: організація аудиту, виконання аудиту, узагальнення і реалізація результатів аудиту [2].

Аудит є обов'язковою частиною цивілізованого функціонування ринкової економіки кожної країни. Метою перевірки звітності аудитором є висловлення своєї думки про її достовірність та подання звітності відповідно до загальноприйнятих Принципів бухгалтерського обліку.

Аудиторська етика закріплює і відображає в практичному плані високий ступінь регламентації багатьох сторін моральної діяльності аудиторів, які відображені у Кодексі професійної етики аудиторів України [4]. Можна виділити наступні принципи проведення аудиторської діяльності: незалежність і об'єктивність при проведенні перевірок; конфіденційність, професіоналізм, компетентність і сумлінність аудитора, використання методів статистики та економічного аналізу, застосування нових інформаційних технологій, уміння приймати раціональні рішення за даними

аудиторської перевірки, доброзичливість і лояльність по відношенню до клієнтів, відповідальність аудитора за наслідки його рекомендацій і висновків за результатами аудиторських перевірок, сприяння росту авторитету аудиторської професії.

Зовнішній аудит проводиться на договірній основі аудиторськими фірмами або індивідуальними аудиторами з метою об'єктивної оцінки достовірності бухгалтерського обліку та фінансової звітності господарюючого суб'єкта. Проблеми, що існують на сучасному етапі розвитку в Україні, дуже гостро стоять в державі. Вони потребують швидкого вирішення, оскільки нашій країні необхідний контроль з боку незалежних органів, які могли надати цілком правдиву, точну і достовірну інформацію про результати діяльності підприємств. Таку функцію на себе взяли аудиторські фірми.

До основних проблем сучасного професійного аудиту можна віднести наступні [1]:

- відсутність чіткого законодавчого регулювання: відсутність об'єктивного законодавства та досвіду судового розгляду позовів від аудиторів, методики оцінки збитку користувачів від неякісного аудиту;

- недостатня кількість методичних розробок з аудиторського контролю, які б регулювали діяльність аудиторів України. Недостатність прийомів, методів тягне за собою неточність аудиторського висновку на міжнародному рівні;

- відсутність чіткої системи страхування аудиторської діяльності: страхові фірми не здатні і не підготовлені до масового страхування аудиторської відповідальності;

- неврегульовані питання фінансування робіт зі створення адекватної системи аудиту в Україні та страхування аудиторської діяльності;

- брак достатнього досвіду аудиторської діяльності, недостатня кількість кваліфікованих аудиторських кадрів. Це тягне за собою не освоєння ринку аудиторських послуг;

- недосконала система сертифікації аудиторів: нинішня система сертифікації недосконала і сама по собі не може в необхідній мірі гарантувати якість підготовки аудитора. Непрозора система сертифікації аудиторів є причиною недовіри власників та інвесторів до українських аудиторам;

- відсутність методичних рекомендацій з питань комп'ютеризації аудиту негативно впливає на швидкість роботи аудитора та систематизацію даних про клієнтів. Розробка різних комп'ютерних програм сприятиме зменшенню завантаженості аудитора по документообороту.

Однак в Україні можна спостерігати і позитивні тенденції розвитку аудиту. Так, однією з позитивних сторін є те, що зовнішній професійний аудит здійснюється у відповідності до вимог Міжнародних стандартів аудиту, що підвищує якість надаваних послуг. Однак існує ряд особливостей при проведенні аудиторських перевірок відповідно до МСА.

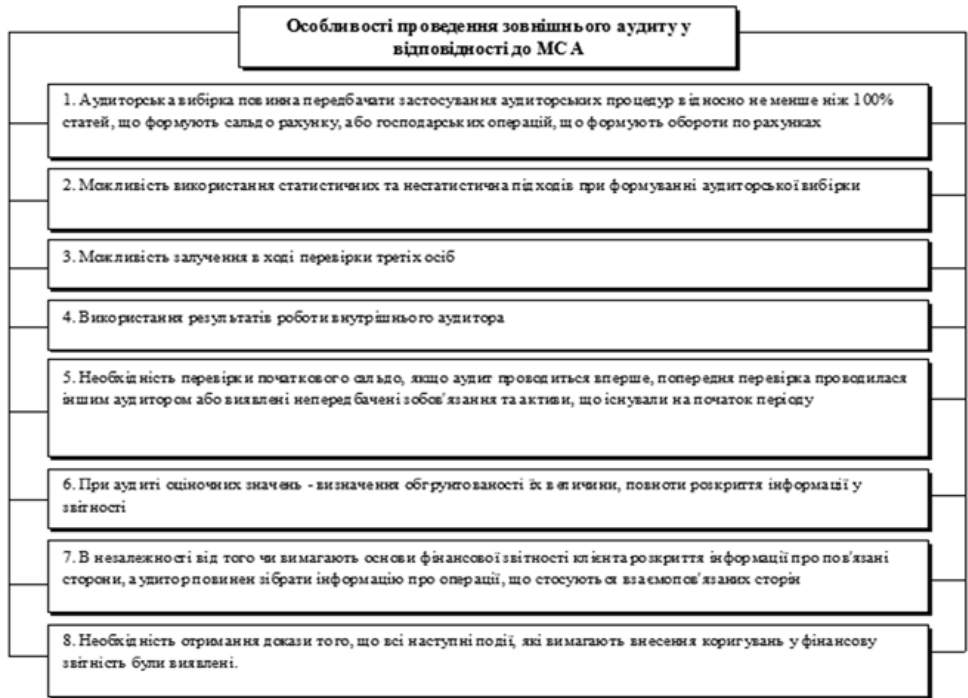

Рисунок 1. - Особливості проведення зовнішнього аудиту відповідно до МСА [3].

Таким чином, якісне проведення зовнішнього аудиту при використанні міжнародних стандартів вимагає глибокого і точного вивчення їх особливостей, тому в даний час не викликає сумніву необхідність впровадження в українську практику МСА.

Правильні висновки про діяльність підприємства можна зробити лише при наявності достовірної фінансової звітності, що передбачає проведення якісного та об'єктивного аудиту. Тому вдосконалення аудиту фінансової звітності є дуже важливим і актуальним на даний момент. В цілому можна виділити наступні основні перспективи розвитку аудиту в Україні [1]:

- підвищення рівня професійної компетентності аудиторів, удосконалювати процедури і техніку аудиту (потрібно розробити досконалу методику складання аудиторських робочих документів);

- поширення результатів аудиту на підрозділи, не охоплені аудиторським процесом;

- удосконалення системи управління та побудова системи страхування аудиторських ризиків;

- організація ефективної роботи служби внутрішнього аудиту і контролю;

- розробка національних стандартів аудиту, що враховують специфіку фінансово-господарської діяльності підприємств, на основі МСА.

Таким чином, перспективи розвитку аудиторської діяльності в Україні варто пов'язувати з переходом до системно-орієнтованого аудиту, тобто до такого підходу, коли зовнішні аудитори спираються у своїх оцінках на результати роботи системи внутрішнього аудиту підприємств - замовників. Саме поєднання взятих курсів на розвиток внутрішнього аудиту (як основи діяльності зовнішнього) і перехід до Міжнародних стандартів аудиту здатне благотворно вплинути на підйом аудиту в Україні на наступну сходинку еволюційної драбини.

Література:

1. Бондар В.П. Удосконалення системи організації аудиторської діяльності в Україні [Текст]: / В.П. Бондар. - К.: КНЕУ, 2008. - С.16-19
2. Сухарева Людмила Олексіївна, Ретюнських Олена Борисівна. Внутрішній аудит міжнародного департаменту банку: методологія, організація і методика / Донецький держ. ун-т економіки і торгівлі ім. М.Туган-Барановського. - Донецьк: ДонДУЕТ, 2005.
3. Макаренко Олена Миколаївна - / «Система внутрішнього і зовнішнього аудиту в умовах МСФЗ та МСА» / - 2012 - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://dis.podelise.ru/text/index-95327.html?page=2>
4. Кодекс професійної етики аудиторів України-[Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.uazakon>

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК: НОВІ ПІДХОДИ

Останнім часом у всіх галузях економіки підсилюється конкурентна боротьба – одним з головних інструментів у цій боротьбі стає зниження собівартості продукції. Однак, перш ніж переходити до рішучих адміністративних дій по зниженню витрат, їх необхідно правильно порахувати та розподілити між різними видами продукції, що випускається.

Серед великої кількості методик класифікації витрат прийнято виділяти два найпоширеніших і використовуваних на практиці підходи, а саме розподіл витрат стосовно об'єкту витрат і розподіл стосовно зміни обсягу виробництва [1, с.82].

Відповідно до першої методики витрати підрозділяються на прямі та непрямі. Прямі витрати можна віднести безпосередньо на об'єкт витрат економічно виправданим способом. Непрямі витрати не мають прямого зв'язку з об'єктом витрат і звичайно відносяться до декількох об'єктів витрат. Дана класифікація використовується при вивченні впливу на витрати рішення про випуск певної продукції незалежно від передбачуваного обсягу виробництва.

При використанні другої методики виділяються змінні та постійні витрати. Змінні витрати – це витрати, загальна сума яких змінюється прямо пропорційно зміні обсягу виробництва. Постійні витрати – частина витрат за певний період, загальна сума яких не змінюється при зміні обсягу виробництва. Дані витрати прийнято називати умовно-постійними (або умовно-змінними), для простоти розрахунків їх часто поєднують відповідно з постійними або змінними витратами. Виходячи з логіки описаної класифікації витрат, можна зробити висновок про те, що вона використовується для вивчення впливу зміни обсягу виробництва на величину витрат. Який же із цих двох методів використовувати для розрахунку собівартості продукції?

Розглянемо послідовно обидва підходи, відзначивши достоїнства та недоліки кожного з них. Класифікація витрат на прямі та непрямі використовується для калькуляції собівартості одиниці продукції методом повного поглинання. При цьому методі всі прямі, а також всі непрямі виробничі витрати (як постійні, так і змінні) включаються до собівартості виробленої продукції. Непрямі витрати розподіляються між видами продукції пропорційно обраним базам розподілу [2].

У минулому метод повного поглинання широко використовувався у плановій економіці для прийняття управлінських рішень в умовах повного завантаження виробничих потужностей і відсутності цінової конкуренції. Однак у сучасності завантаження виробничих потужностей визначається, у першу чергу, наявністю попиту на продукцію, що багато у чому залежить від його ціни. Тому одним з основних питань, що постає перед керівником, яка буде собівартість готової продукції при певному обсязі виробництва.

Таким чином, розподіл витрат методом повного поглинання більш обґрунтований з теоретичної точки зору, однак менш зручний з погляду практичних

питань, що постають перед підприємством.

Багатьох недоліків можна уникнути, якщо використовувати метод розподілу витрат на основі виділення змінних і постійних витрат. Наприклад, при використанні цього методу у вартість запасів включаються тільки змінні витрати (як прямі, так і непрямі), а постійні витрати ставляться на витрати періоду. Це дозволяє повністю позбавити прибуток від впливу зміни запасів.

Однак найбільша практична цінність методу змінних витрат полягає в тому, що він надає широкі можливості для аналізу та прийняття управлінських рішень в умовах швидко мінливого ринкового середовища. Не випадково саме цей метод використовується у західних системах управлінського обліку.

Найбільше поширення одержали наступні аналітичні інструменти, що використовують інформацію про змінні та постійні витрати:

- аналіз залежності витрати - обсяг – прибуток;
- ціноутворення на основі маржинального доходу;
- вибір альтернативного варіанта [1, с.107].

Для прийняття рішень про обсяг виробництва керівникові необхідно знати, яким образом такі рішення позначаться на вартості, виторзі та, відповідно, прибутку. Знаючи змінні витрати на одиницю продукції та загальну величину постійних витрат при заданому обсязі реалізації, можна розрахувати передбачуваний прибуток підприємства.

Сфера застосування методу змінних витрат у нашій країні стримується тим, що офіційна система бухгалтерського обліку, як і раніше, орієнтована на метод повного поглинання. Крім того, автоматизація управлінського обліку в основному здійснюється у тісному взаємозв'язку з даними бухгалтерського обліку. Рідко хто зважається на здійснення дворазового уведення даних у бухгалтерську й управлінську бази даних. У результаті переважним принципом класифікації витрат є їхній розподіл на прямі та непрямі з наступним застосуванням методу повного поглинання для калькулювання собівартості продукції. Тобто, необхідно змінювати якщо не облікову систему взагалі, то хоча б облікову політику підприємств у частині управлінського обліку.

Список використаних джерел:

1. Нападовська Л.В. Управлінський облік: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л.В. Нападовська. – К. : Книга, 2004. – 544 с.
2. Управленческие и коммерческие расходы [електронний ресурс] // режим доступу <http://audit.ru/articles/2439>

Дятлова Ю.В.

викладач

Тітова Ю.В.

студентка

Донецька філія Українського державного університету фінансів
і міжнародної торгівлі, Донецьк, Україна

АУДИТОРСЬКІ ПОСЛУГИ В УКРАЇНІ: СТАН, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ

Ринок українського аудиту помітно розширився, і сьогодні охоплює як галузі національного господарства, так і державний сектор економіки. З фінансової точки зору – це самостійний сегмент бізнесу з річним оборотом в десятки мільйонів гривень.

Починаючи з 1993 року, Аудиторська палата України (АПУ) видала 6496 сертифікатів аудиторів, у тому числі 259 сертифікатів аудиторів банків. Окрім цього в професійному аудиторському загалі працюють 242 особи із сертифікатом бухгалтера АССА (Великобританія) та 48 осіб із сертифікатом СІРА (США). В Реєстрі АПУ нараховується більше 2 тисяч аудиторських фірм, в яких працює майже 3 тисячі сертифікованих аудиторів. Значна частина сертифікованих аудиторів об'єднані в професійну громадську організацію – Спілку аудиторів, яка має територіальні відділення в усіх областях.

За останні три роки кількість послуг, які можуть надавати клієнтові суб'єкти аудиту в Україні, зросла з 4 у майже 12 разів, при цьому середня вартість одного замовлення збільшилася майже в три рази. Суттєво розширилась різноманітність аудиторських послуг: аудитори отримали можливість легально здійснювати оцінку, вести бухгалтерський облік для третіх осіб, представляти інтереси третіх осіб у суді, консультувати замовника з багатьох питань та оцінювати різноманітні аспекти його діяльності, проводити професійні тренінги, здійснювати ініціативний аудит, огляд і підготовку фінансової звітності, обов'язковий аудит та бухгалтерські послуги тощо.

Основними споживачами аудиторських послуг традиційно виступають великі акціонерні компанії, хоча існує досить багато невеликих платоспроможних підприємств, які регулярно виступають замовниками таких послуг. У середньому один український аудитор протягом року отримує приблизно 30-40 замовлень з аудиту та супутнім послугам. Попит на аудиторські послуги зростає, але це заслуга не ринку, а державних органів виконавчої влади. Практично держава як замовник на сьогодні додала аудиторам 12 тисяч клієнтів в особі акціонерних товариств через вимогу здійснення обов'язкового аудиту звітності. Зростає також попит приватних підприємців на аудиторські послуги. Причиною цього є низька вартість аудиторських послуг, яка не відповідає інтелектуальним зусиллям на його проведення. Єдиної системи розрахунку вартості послуг аудиторської фірми в Україні не існує, тому аудитори часто використовують власну систему формування ціни, виходячи з відпрацьованих людино-годин або обсягу виконаних робіт, і у боротьбі за клієнта

занижують ціни, що впливає на якість послуг.

Головним шляхом підвищення якості аудиторських послуг є професійний контроль за якістю аудиторських перевірок, який здійснюється через Комітет з контролю за аудиторською діяльністю, створений як структурний підрозділ при Аудиторській палаті України. Критерієм якості при проведенні аудиту вважається, насамперед, виконання аудиторами вимог міжнародних стандартів аудиту. Однак суворе дотримання стандартів пов'язане із збільшенням трудовитрат аудиторів, збором додаткової інформації, документуванням процесу перевірки, розрахунками, які рідко відшкодовуються замовником. Для вирішення такого роду проблем аудиторські фірми намагаються враховувати рівень професійної компетентності своїх співробітників у вигляді кваліфікаційних вимог, що висуваються до посад.

Ще одним з основних напрямів підвищення якості аудиту є розробка внутрішньофірмових методик аудиту та робочої документації. Важливою умовою вдосконалення методики та організації аудиту є застосування інформаційних систем і комп'ютерних технологій. Для нормативного регулювання їх застосування доцільно розробити роз'яснення та методичні рекомендації.

Незважаючи на те, що для розвитку аудиту в Україні вже зроблено багато, ще залишаються проблеми, першочерговими з яких є: удосконалення законодавчого регулювання аудиту в Україні; подальша розробка і впровадження міжнародних стандартів аудиту; поліпшення методики та організації аудиторських перевірок та їх якості; розробка методики визначення вартості аудиту, аудиторських послуг; підготовка і підвищення кваліфікації аудиторів та контролюючих органів. Так, система забезпечення якості має гарантувати такий підхід, за якого всі особи, що здійснюють перевірку роботи аудиторів та аудиторських фірм, мали б відповідну професійну освіту, відповідний досвід роботи, а також пройшли спеціальну професійну підготовку з питань перевірки (контролю) забезпечення якості аудиторської діяльності. Вирішення зазначених проблем підвищить довіру до аудиту, проведеного в Україні.

Перспективи аудиторського ринку цілком залежать від перспектив підприємництва в Україні. Перспективними напрямами розширення аудиторської діяльності є аудит бухгалтерського обліку для третіх осіб (цей сегмент підприємницької діяльності, на жаль, заповнюється дуже повільно), а також аудит фінансових ознак сталості й безперервності діяльності, консалтинг щодо перспектив і реалій інвестиційних проєктів.

Отже, аудит стає окремою складовою інфраструктури економіки України, яка потребує відповідного регулювання. Для ефективнішого регулювання аудиту в Україні слід забезпечити оптимальну комбінацію державного, професійного та економічного механізмів регулювання.

Ілляшенко К.В.

кандидат економічних наук, доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

ERP-СИСТЕМИ В ОБЛІКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Останнім часом інформаційні технології все глибше проникають в усі сфери життя. Не минули ці процеси і сільськогосподарські підприємства. Це можуть бути розрахунки в електронних таблицях Excel (наприклад, складання технологічних карт, планування сівозмін), чи автоматизація бухгалтерського обліку (частіше за все ІС: Бухгалтерія). Але найбільш перспективними, на наш погляд, є ERP-системи.

ERP-система (Enterprise Resource Planning – управління ресурсами підприємства) – це інформаційна система планування та керування всіма ресурсами підприємства, які необхідні для здійснення продажів, виробництва, закупівель і обліку при виконанні замовлень у сферах виробництва, дистрибуції та надання послуг [1, с.43].

ERP сполучають у собі функції обліку, управління, контролю й аналізу одночасно, і реалізують кращі світові практики ведення аграрного бізнесу.

Комплексна галузева ERP-система може бути використана для автоматизації великих аграрних підприємств, що працюють у сфері рослинництва. Така програма може підтримувати нові методи управління сільськогосподарським виробництвом і концепцію «точного землеробства».

Використання програми дозволить підвищити ефективність використання сільгоспугідь, поліпшити контроль виконання агротехнічних процедур, оптимізувати використання ресурсів, що задіяні у сільгоспвиробництві, а також поліпшити управлінський і фінансовий облік. Крім того, створення єдиного контрольного середовища забезпечить вірогідність і взаємопов'язаність фінансової й управлінської звітності.

Планований строк реалізації проекту впровадження системи становить чотири-п'ять місяців. За попередніми оцінками, використання системи може забезпечити ріст урожайності на 15-20% , знизити собівартість виробленої продукції на 10-25%, а розрахунковий показник повернення інвестицій відповідає 25-30% [2].

Актуальна база даних про поточний стан й історію сільськогосподарських угідь і посівів, а також точна територіальна прив'язка цих даних за допомогою систем глобального позиціонування, сприяє ефективному плануванню та проведенню агротехнічних заходів, забезпечує оперативний контроль дотримання технологій і моніторинг стану посівів. Звертання до єдиної бази даних здійснюється через мережу Інтернет, забезпечуючи централізоване зберігання й обробку інформації.

Один із компонентів програми відповідає за автоматизацію основної операційної діяльності сільськогосподарського підприємства, від вимірювання полів до виконання технологічних операцій, з оптимізацією руху техніки по полях і оцінкою ефективності застосованих технологій. Підсистема припускає використання мобільних функціонально-орієнтованих робочих місць, побудованих на базі

комп'ютерів з інтегрованими приймачами систем глобального позиціонування [1, с.177].

Наприклад, щоб зробити точний вимір площ, досить об'їхати відповідна ділянка по периметрі, і всі подальші розрахунки будуть виконані автоматично. Одночасно можна фіксувати перешкоди, що перебувають на полі, і ця інформація буде надалі враховуватися при плануванні використання техніки.

Центральна підсистема програми відповідає за стратегічне планування та керування аграрним бізнесом. Одним з найважливіших елементів цієї ланки є система оповіщення про події, які вимагають втручання керівництва (наприклад, недотримання технологій, строків або умов), вона може бути гнучко настроєна на управлінську структуру конкретного підприємства.

Підвищенню ефективності керування сприяє відображення агрегованих показників діяльності сільгосп підприємства з можливістю їхньої покрокової деталізації аж до рівня первинних даних. Для візуалізації показників використовуються графіки, діаграми та кольорова індикація, а для прив'язки їх на місцевості – можливості геоінформаційних систем (ГІС) [2].

Основний економічний блок програми вирішує завдання фінансового, бухгалтерського й управлінського обліку, а також оперативного планування й оптимального керування ресурсами, ґрунтуючись на детальній інформації про технології, операції, посівні матеріали, витраті препаратів, вимогах до техніки та потреби у персоналі. Керування маркетингом і продажами також побудовано з урахуванням галузевої специфіки аграрних підприємств.

Досвід інших країн показує, що сільське господарство вже немислимо без широкого застосуванні інформаційних технологій. Використання галузевих ERP-систем допоможе вітчизняним сільгоспвиробникам вийти на новий рівень ефективності виробничої діяльності та зробити свій бізнес привабливим для залучення інвестицій.

Список використаних джерел:

1. Д. О'Лірі. Сучасне планування та управління ресурсами підприємства. Вибір, впровадження, експлуатація / О'Лірі Д. – М: Вершина, 2009. – 272с.
2. Практика впровадження ERP систем [електронний ресурс] // режим доступу: <http://www.erp-online.ru/practice/index.html>

Шмигель О.Є.

Кандидат економічних наук, доцент,
Чортківський інститут підприємництва і бізнесу, ТНЕУ

ОБЛІК ПОДАТКОВИХ РІЗНИЦЬ

В Україні прибуток розраховують згідно з положеннями, що визначають порядок ведення бухгалтерського обліку та відповідно до податкового законодавства. Питання узгодженості цих розрахунків займає важливе місце в науці і його вирішення покликане усунути низку протиріч в трактуванні поняття прибутку та його складових різними ланками законодавчих та контролюючих органів. Питання несумісності бухгалтерського та податкового обліку досліджували українські економісти: М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, В.А. Гавриленко, М.Р. Лучко та інші. Наукові здобутки зазначених вчених є вагомим внеском у теорію, методологію та організацію бухгалтерського обліку.

Одним із основних показників діяльності підприємства є його прибутковість. У бухгалтерському обліку цей показник знаходить своє відображення у фінансових результатах, а прибуток до оподаткування визначається і відповідно відображається у податковій декларації з податку на прибуток підприємства. Ці результати можуть бути як позитивними (прибуток), так і негативними (збиток). Ці два види обліку істотно відрізняються один від одного як метою, так і принципами. Для обліку відхилень по відповідній сумі податку на прибуток призначені спеціальні рахунки: 17 “Відстрочені податкові активи” та 54 “Відстрочені податкові зобов’язання”. Методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про відстрочені податкові активи та зобов’язання і розкриття інформації про них у фінансовій звітності визначені Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 17 “Податок на прибуток”.

На рахунку 17 “Відстрочені податкові активи” ведеться облік суми податків на прибуток, що підлягає відшкодуванню в наступних звітних періодах внаслідок:

- тимчасової різниці між балансовою вартістю активів або зобов’язань та оцінкою цих активів або зобов’язань, яка використовується з метою оподаткування;
- перенесення податкових збитків, не використаних для зменшення податку на прибуток у звітному періоді.

За дебетом рахунку 17 “Відстрочені податкові активи” відображається сума перевищення податку на прибуток, що підлягає сплаті в поточному звітному періоді, над витратами, пов’язаними з нарахуванням податку на прибуток у поточному звітному періоді, за кредитом – зменшення відстрочених податкових активів за рахунок витрат, пов’язаних з нарахуванням податків на прибуток у поточному звітному періоді.

Сума відстроченого податкового активу визначається згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 17 “Податок на прибуток”. Аналітичний облік відстрочених податкових активів ведеться за видами активів або зобов’язань, між оцінками яких для відображення в балансі та з метою оподаткування виникла різниця.

На рахунку 54 “Відстрочені податкові зобов’язання” ведеться облік суми податків на прибуток, які сплачуватимуться в наступних періодах внаслідок виникнення тимчасової різниці між балансовою вартістю активів або зобов’язань та оцінкою цих активів або зобов’язань, яка використовується з метою оподаткування.

За кредитом рахунку 54 “Відстрочені податкові зобов’язання” відображається сума податку на прибуток, що підлягає сплаті в майбутніх періодах відповідно до оподатковуваних тимчасових різниць, за дебетом – зменшення відстрочених податкових зобов’язань за рахунок нарахування поточних податкових зобов’язань.

Визначення суми відстроченого податкового зобов’язання здійснюється згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 “Податок на прибуток”. Аналітичний облік відстрочених податкових зобов’язань ведеться за видами активів або зобов’язань, між оцінками яких для відображення в балансі та цілей оподаткування виникла різниця.

У Податковому кодексі податок на прибуток підприємств зазнав “революційних” змін, які пов’язані, насамперед, із необхідністю усунення багатьох розбіжностей між правилами податкового обліку та положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку щодо визнання й оцінки доходів та витрат. Розглянемо основні його положення щодо оподаткування прибутку підприємств, зокрема особливості розрахунку доходів та витрат для визначення об’єкта оподаткування.

Відповідно до визначення, наведеного в розділі I Податкового Кодексу, податкова різниця – це різниця, яка виникає між оцінкою та критеріями визнання доходів, витрат, активів, зобов’язань за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності та доходами і витратами. В розділі III Податкового Кодексу визначено два види податкових різниць:

– тимчасова – це різниця, яка виникає у звітному періоді та анулюється в наступних звітних податкових періодах;

– постійна – це різниця, яка виникає у звітному періоді та не анулюється в наступних звітних податкових періодах [3]. Згідно положень розділу II Податкового Кодексу платник податку на прибуток у складі фінансової звітності зазначає тимчасові та постійні податкові різниці за формою, установленною Мінфіном, а також подає податковому органу разом із відповідною податковою декларацією квартальну або річну фінансову звітність (крім малих підприємств) у порядку, передбаченому для подання податкової декларації. Окрему норму щодо податкових різниць містить також розділ XX “Перехідні положення”, у якому в підрозділі 4 передбачено, що методика бухгалтерського обліку тимчасових та постійних податкових різниць затверджується в порядку, визначеному Законом “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”. Суб’єкти господарювання – платники податку на прибуток подають фінансову звітність з урахуванням податкових різниць починаючи зі звітних періодів 2013 року [1].

1 січня 2013 року набрало чинності Положення бухгалтерського обліку “Податкові різниці”, яке висуває жорсткі умови до поточного обліку. Норми цього Положення застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами, які згідно із законодавством є платниками податку на прибуток.

При визначенні податкового прибутку (збитку) звітного періоду за даними

бухгалтерського обліку фінансовий результат до оподаткування, визначений шляхом порівняння доходів звітного періоду з витратами, що були здійснені для отримання цих доходів, які визнані і оцінені відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку, коригується на суму постійних податкових різниць та частину суми тимчасових податкових різниць, що відносяться до звітного періоду [5].

Постійні податкові різниці за господарськими операціями звітного періоду враховуються у повному обсязі при визначенні податкового прибутку (збитку) звітного періоду за даними бухгалтерського обліку і не враховуються при визначенні податкового прибутку (збитку) у майбутніх періодах.

Тимчасова податкова різниця за господарськими операціями звітного періоду не враховується при визначенні податкового прибутку (збитку) звітного періоду, а враховується при визначенні податкового прибутку (збитку) у майбутніх періодах [5].

У фінансовій звітності відображаються постійні та тимчасові податкові різниці, які мають враховуватися при визначенні податкового прибутку (збитку) звітного періоду, за відповідними групами з виділенням постійних податкових різниць, що підлягають вирахуванню, постійних податкових різниць, що підлягають оподаткуванню, тимчасових податкових різниць, що підлягають вирахуванню, тимчасових податкових різниць, що підлягають оподаткуванню.

У примітках до фінансової звітності наводиться загальна сума тимчасових податкових різниць, яка підлягає вирахуванню при визначенні податкового прибутку (збитку) у наступних періодах, з виділенням суми тимчасових податкових різниць, що підлягають вирахуванню, та суми тимчасових податкових різниць, що підлягають оподаткуванню.

Історія обліку податкових різниць дуже багатогранна, одночасно прослідковується стирання границь між бухгалтерським та податковим обліком. Тож будемо вірити, що в майбутньому працівники бухгалтерських служб будуть позбавлені клопіткої праці щодо складних ситуацій в оподаткуванні прибутку підприємств та відображення їх в обліку.

Список літературних джерел

1. Закон України Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>
2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dtki.com.ua>
3. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 “Податок на прибуток” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>
5. Положення бухгалтерського обліку 35 “Податкові різниці” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pro-u4ot.info/index.php?section>

Лук'яшко П.О.

кандидат економічних наук,

Чернігівський державний інститут економіки і управління

Козлянченко Ю.М.

студент, Чернігівський державний інститут економіки і управління

ПОДАТКОВЕ НАВАНТАЖЕННЯ НА ТРУДОВІ ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ

Оподаткування трудових доходів фізичних осіб є вагомим фактором розвитку економіки. Його надмірність знижує мотивацію до праці та підвищує зацікавленість як працівників так і роботодавців до заробітної платні „в конвертах”. Таким чином стимулюється тіньова економіка. Якщо надмірність оподаткування доходів працівників спостерігається у довгостроковому періоді, то в країні розвивається і закріплюється система тіньових економічних зв'язків, яку важко подолати навіть заходами зниження податкового тягаря.

В Україні юридично із заробітної плати працівник сплачує лише податок з доходів фізичних осіб (ПДФО) [1]. Єдиний внесок на загальнообов'язкове соціальне страхування (ЄСВ) формально не є податком [2]. Проте, як би його не намагалися трактувати вітчизняні законодавці, сплата ЄСВ є додатковим навантаженням на заробіток, оскільки вона вилучає частину суми, яка спрямовується роботодавцем на придбання праці.

Тож, фактично, податкове навантаження на заробітну плату складається з ПДФО та ЄСВ. В якості здобутка у сфері удосконалення української податкової системи часто називається встановлення прогресивної шкали оподаткування трудових доходів. Проте особливості справляння ЄСВ спричиняють іншу ситуацію на практиці (рис. 1).

На рис.1 представлена залежність між сумою нарахованої заробітної плати та податковим навантаженням як відношення усієї суми платежів з ПДФО та ЄСВ до тієї суми, яку підприємство витрачає на працівника (потенційної зарплати „в конверті”). Графіки відрізняються ставкою нарахування ЄСВ (36,76 чи 49,7%).

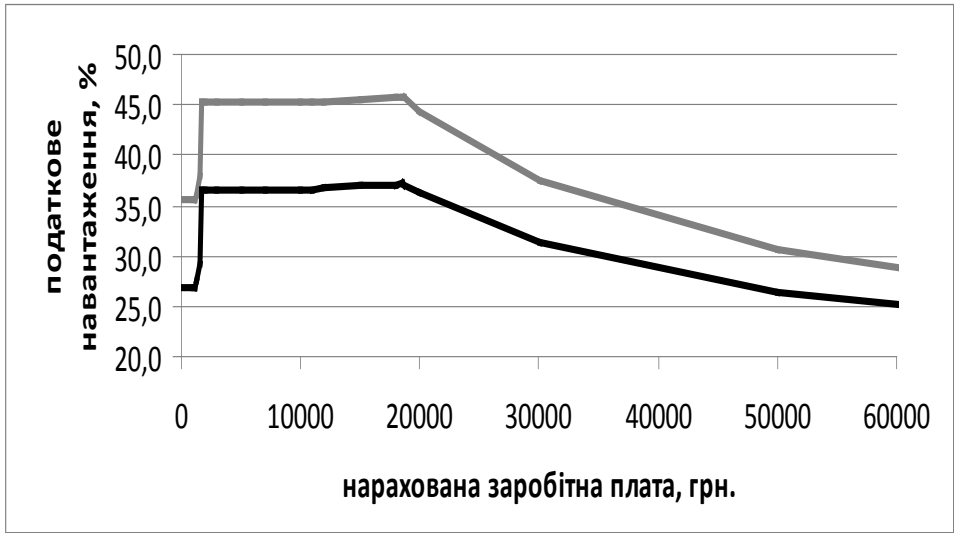

Рисунок 1. Податкове навантаження на заробітну плату

На графіках чітко прослідковуються 5 областей:

1. Нарахована за місяць заробітна плата знаходиться в межах податкової соціальної пільги (для розрахунків взято ПСП, право на яку мають всі працівники за основним місцем роботи). Податкове навантаження незмінне і становить 27%-36,5% залежно від ставки нарахування ЄСВ.

2. Нарахована за місяць зарплата більше ПСП, але не вище межі, після якої втрачається право на ПСП. Відбувається різке зростання навантаження до рівня 36,6-45,3%, який досягається після перевищення межі для ПСП.

3. Нарахована за місяць заробітна плата не дає права на ПСП, але не перевищує рівня для нарахування ПДФО за ставкою 17%. Податкове навантаження залишається незмінним на рівні 36,6-45,3%.

4. Перевищення нарахованої місячної заробітної плати рівня, після якого застосовується ставка ПДФО 17%, призводить до поступового зростання податкового навантаження. Воно відбувається до досягнення верхньої межі нарахування ЄСВ. Максимум податкового навантаження досягається саме в точці максимальної бази нарахування ЄСВ і становить від 37% до 46% потенційної зарплати працівника „в конверті”.

5. Після верхньої межі нарахування ЄСВ податкове навантаження знижується по гіперболічній функції. При ставці нарахування ЄСВ 49,7% приблизно однакове податкове навантаження відчуватимуть особи, нарахована заробітна плата яких за місяць становить 35000 грн., та особи, з місячною заробітною платою на рівні до 1500 грн.

Виходить, що де-факто в Україні існує регресивне оподаткування трудових доходів. Податкове навантаження на заробітну плату є надзвичайно високим для більшості українців, заробітна плата яких перебуває в межах 2-3 відрізків

представленого на рис.1 графіка. Вищезазначене дозволяє констатувати, що механізм оподаткування трудових доходів в Україні є одним із основних факторів тінізації економіки та зниження мотивації населення до праці.

Література:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Закон України „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування” від 08.07.2010 № 2464-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>

Boretskaja N.P.

Doctor of Science in Economics, Professor, Rector
Donetsk Institute for Market and Social Policy, Donetsk, Ukraine

THE REFORM OF THE SOCIAL PROTECTION SYSTEM IN UKRAINE ON THE BASIS OF POLICY BENEFITS

In Ukraine, for many years, created a complex and extensive system of benefits and compensation provided to people under current law: this provide includes 27 of the Law of Ukraine, 2 Decrees of the President of Ukraine, 15 of the Cabinet of Ministers of Ukraine and 5 of the Government. Today the benefits system aimed at addressing two fundamentally different tasks. First – is to provide benefits to certain categories of the population that the government seeks to allocate from the general population, regardless of income level. The existence of such benefits is largely a burden for the social protection of the population. The second task – is to support socially vulnerable segments of the population that can be considered as a specific form of targeted social assistance. Therefore, the development of policy benefits gained relevance and occupied a central place in the reform of the social protection system.

The current social protection system in Ukraine is based mainly on the following principles: encouraging – the power structure to the social and political resonance to certain socially significant events that have qualitative assessment or to support important public acts decisions focused on social support certain social groups and populations; appliancing – social assistance is provided to poor citizen as the applicant's written request or to the person who represents applicant's interests, paternalism – state custody on less socially and economically vulnerable groups and populations.

Politically biased promotion in conjunction with paternalism led to massive number of different benefits in social protection in Ukraine. These benefits are in fact equivalent material types of social support certain groups, segments of the population. However long the majority of Ukrainian citizens are not fully aware of the benefits, and the information about them is mostly published in special for official use regulations and guidance documents. In terms of transparency and market relations copyright information on these or other benefits become available to different groups of people who are actively expressed to them his claim.

The most common type of multiple benefits are benefits of travel in urban and suburban passenger transport, which take advantage of almost 30% of the population, and the price reductions in long-distance transport are entitled to 12.9% of the population. The right to preferential housing and communal services officially has 8.2% of the population, and given the family members and beneficiaries - 14%. Another 7.6% of the population has the right to medicines at preferential terms.

Benefits and allowances, provided today in Ukraine, appointed by various criteria. Counted as aggregate and individual income norms and standards of living space consumption of utility services, the criteria of seniority and other indicators. Apart from these uses and different magnitude of the poverty line. The main categories of the population

who are eligible for benefits – pensioners by age, disabled, war veterans and those who stand occupational (workers courts, prosecutors, police, etc.), suffered from the Chernobyl disaster. The most numerous visitors preferences (38%) are families with persons of retirement age and have no children.

However, a detailed analysis reveals that the most vulnerable groups in need of more unequivocal support from the government, are a small percentage of the population that is eligible for benefits. For example, members of large families and single mothers are among the beneficiaries of less than one percent. Instead, the vast majority of beneficiaries – is retired by age. Regarding the overall distribution of benefits for the families of all income levels, in Ukraine almost every second family has at least one person who is entitled to benefits, often the family is entitled to a lump two benefits such families 29%. This poor families typically use only one benefit, and non-poor – two or more.

Today, government faces the necessity of revision the entire privileges' system. It's necessary to a deep institutional reform of the entire system of social protection to ensure that the allocation of resources, in which they will be given to the poor category, and not apply to affluent. Because its reforms were already under threat not only to the interests and needs of certain segments of the population that is most vulnerable social groups, but society as a whole.

Given the large number of recipients of the above benefits and compensation, and therefore significant amounts of charges for its financial support, there is a need to find necessary for this budget allocations. Moreover, much of the benefits provided without adequate control or responsibility. Modern mechanism involves the transfer of funds from the budgets of service providers, but in many cases it is impossible to determine the amount actually consumed categories of population. This primarily applies to multiple benefits. This situation has led to unsustainable burden on state and local budgets, and benefits are burdensome to the state. So now there is a clear attempt at forcible departure from government obligations performance of this category of social guarantees. However, implementation of this approach will lead to social tensions, but will not provide the expected positive economic and social results.

To solve the difficult economic and ethical issue can only be in relation to other issues, such as increasing income, primarily from employment, pension reform, streamlining medical and pension insurance, state's compliance with constitutional and other legal guaranteed social obligations, creating a market of social goods and services, protection from unscrupulous producers of social goods and services, education culture of the population in terms of market relations in the social sphere.

Development the benefits policy requires conceptual processing state and political figures, as well as the involvement of qualified professionals who have a problem. It is known that the vital parameters of Ukrainian society has long gone beyond the norms and threaten the very existence of society through extent of unemployment, reduced real incomes, depopulation, and so on.

Мякотіна Н.А.

кандидат економічних наук, доцент

Донецький державний університет управління, Донецьк, Україна

КОНЦЕПЦІЯ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ НА ДЕРЖАВНОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНЯХ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

В Україні прийнята «Стратегія демографічного розвитку України на 2006-2015 роки», яка покликана сприяти природному відтворенню та збільшенню кількості і якості населення в Україні. Проте заходи, прийняті у даній програмі та інших нормативно-правових актах для розвитку людського капіталу недостатні і носять фрагментарний характер, відсутня системна політика розвитку людського капіталу на всіх рівнях державного управління, проблема не визнана пріоритетом в стратегічних загальнодержавних планах і регіональних програмах соціально-економічного розвитку.

У цьому аспекті заслуговує на увагу польський досвід. У програмі «Людський капітал», яка є частиною «Стратегії розвитку Польщі на 2007-2013 рр.», головною метою визначено підвищення рівня і якості життя населення Польщі, а до пріоритетів віднесено: зростання конкурентоспроможності та інноваційності економіки, поліпшення фізичної і суспільної інфраструктури, зростання рівня зайнятості, розвиток людського і соціального капіталу, розвиток та підтримка сфери охорони здоров'я; інвестиції в освіту та інфраструктуру сфери освіти, підвищення якості освітніх послуг, їх відповідність потребам ринку праці; здійснення ефективної міграційної політики; просування професійної мобільності працюючих. Поряд із збільшенням витрат на освіту, професійну перепідготовку і розвиток культури, планується поступове зменшення оподаткованої бази на величину витрат на розвиток людського капіталу, надання кредитів на освіту, збільшення державних витрат на дослідницькі проекти. Усього для реалізації програми «Людський капітал» на 2007-2013 рр. передбачено фінансування в розмірі понад 9,7 млрд. євро.

Доцільно також врахувати досвід європейських країн, де близько третини соціальних програм фінансується приватними благодійними фондами, які виділяють кошти на фінансування соціальних програм і проектів, тобто частково беруть на себе виконання функцій державних органів (надання допомоги інвалідам та малозабезпеченим, освіта громадян і т.д.).

Досвід розвинених країн свідчить, що концепція управління розвитком людського капіталу на державному та регіональному рівнях повинна включати:

довгострокові перспективи якісного розвитку людського капіталу;

інвестиції в людський капітал і економічну віддачу капіталовкладень;

створення умов для безперервного навчання і розвитку трудового потенціалу на основі розкриття інтелектуальних, творчих і підприємницьких здібностей, зростання компетенцій та підвищення мотивації для досягнення як загальнодержавних цілей, так і для задоволення особистих потреб;

шляхи поліпшення якості життя з урахуванням результатів моніторингу на

державному та регіональному рівні;

розробку і використання прогресивних персонал-технологій розвитку людських ресурсів.

Виходячи з цього, представляється доцільним ввести такі заходи з розвитку людського капіталу:

1. Включати в державні та регіональні програми соціально-економічного розвитку та інші стратегічні державні документи субпрограму з розвитку людського капіталу як фактор зміцнення конкурентоспроможності держави і пріоритет його соціально-економічного розвитку.

2. При розробці заходів з виконання «Стратегії національної безпеки України» врахувати серед загроз соціально-економічні наслідки втрати людського потенціалу і передбачити їх подолання.

3. Передбачити поступове збільшення фінансування людського розвитку (витрат на освіту та охорону здоров'я) до рівня групи країн з високим рівнем розвитку людського капіталу.

4. З метою скорочення масштабів масової трудової міграції за кордон розробити цільову програму стимулювання самозайнятості та мікропідприємництва, у тому числі для осіб, які повертаються після трудової діяльності за кордоном.

5. Актуалізувати питання благодійної діяльності у сфері фінансування соціальних програм для стимулювання інвестицій в людський капітал.

6. У загальнонаціональній і регіональній програмах охорони здоров'я передбачити питання покращення репродуктивного здоров'я населення, підвищення рухової активності населення та боротьби зі шкідливими звичками, розвиток системи підготовки кваліфікованих фахівців з цих питань.

7. Створити систему оперативного моніторингу якості людського капіталу як інструмента проведення ефективної соціально-орієнтованої політики органами державного управління різних рівнів.

Отже, виходячи з вищезначеного, обґрунтована доцільність введення певних заходів з розвитку людського капіталу на державному та регіональному рівнях. Неприйняття дієвих заходів у даному напрямку призведе до подальшого зниження рівня людського капіталу в Україні.

Batchenko L.V.

Doctor of Economics, Professor

Dragomirova Y.S.

PhD in Economics, Associate Professor

Donetsk State University of Management, Donetsk, Ukraine

THE MODERN MECHANISM OF BUSINESS COMMUNICATION OF THE KNOWLEDGE ECONOMY

The second half of the XX century marked by intensification of the process of converting knowledge into directly productive force of the economy and society. It is also marked the formation of the belief systems that called “knowledge economy”, but also indicators and criteria of evaluation. The view which most prevails that today only through knowledge can create and develop the economy – competitive and able to provide modern living standards. At the same time globalization processes, increasing demands of the international business development of the knowledge economy have led to the transformation of approaches to the interpretation and use of the term «communication» and the mechanism of its implementation.

Communicative processes in economic activity, problems of organization, operation and improve communications devoted to works of foreign and Ukrainian scientists: I. Alyoshina, V. Spivak, O. Holod and others. The problem of knowledge economy have been explored in researches of these Ukrainian scientists: Aleksandrova V., Geyecz V., Chuhno A., Bazhal U., Bogolib T.

Despite the multifaceted study of the problem of transformation of the Ukrainian economy into the knowledge economy, and the role of communication in the process, the question of the determination of communication in the knowledge economy is opened as a components of communicative mechanism.

The World Bank’s Knowledge Assessment Methodology, the researches of the Centre for European Economic Research, reports of The knowledge economy in Europe and scientific findings of listed and many other scientists as the basis for a study conducted by the authors.

The main scientific result is the modern determination of the term “business communication in the knowledge economy” makes understanding it as a process of conscious and/or unconscious interaction aimed at obtaining new knowledge through the prism of intellectual-mental, emotional and volitional defects and cultural communicators using an ontology language functions and modern information and communication technologies, which aim is to create the conditions for new knowledge and socio-economic effects.

According to the determination the modern mechanism of business communication in knowledge economy must contain the appropriate components (fig.1).

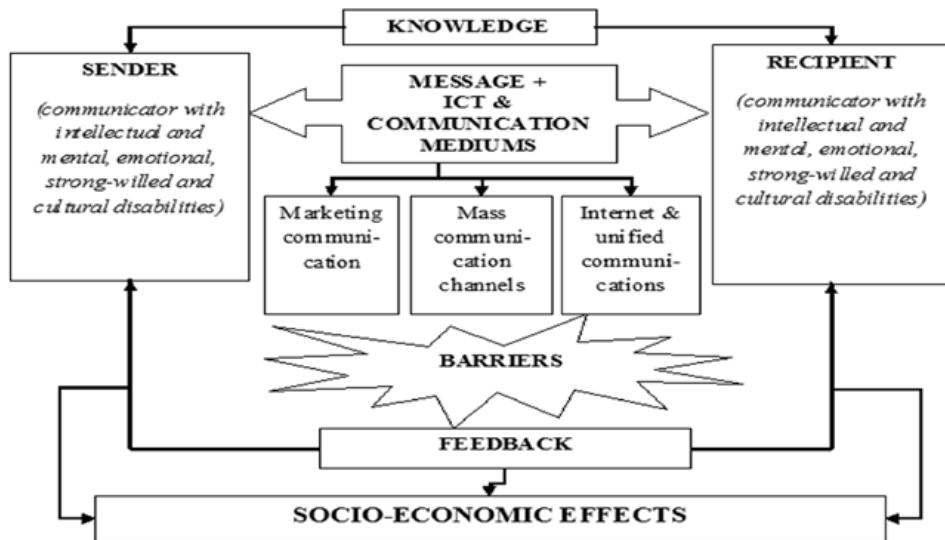

Figure 1 – The modern mechanism of business communication in knowledge economy

Declared by the authors model present communicators who produce knowledge and use them to send a message using the information communication technology and communications mediums. All of them used to increase the adequacy of the feedback and the level of socio-economic effects. As higher the communicators level of knowledge as higher the level of technology use.

The World Bank developed the Methodology that produces the Knowledge Economy Index (KEI) – an aggregate index representing a country's or region's overall preparedness to compete in the Knowledge Economy. This Index is based on a simple average of four subindexes, which represent the four pillars of the knowledge economy: Economic Incentive and Institutional Regime (EIR); Innovation and Technological Adoption; Education and Training; Information and Communications Technologies (ICT) Infrastructure.

The Index of 2012 rankings for 146 countries. Sweden retains its first-place position as the world's most advanced knowledge economy. Country is especially strong in innovation and its competitiveness in the ICT pillar is largely attributable to an increase in Internet users. Sweden is also remarkably strong in all the innovation indicators: royalty payments and receipts, science and engineering (S&E) journal articles, and patents. The slight decline in its education performance is mainly due to a drop in secondary and tertiary enrollment rates. Ukraine, with a KEI value of 5.73 and a rank of 56 th, takes first place among the lower middleincome countries. It draws its advantage mainly from its education pillar, ranked 21st, because of its tertiary enrollment rate of 81 percent in the most recent year. Its education index moved up an impressive 10 places.

Rise of distribution of the Internet, level of education and using the mechanism will let increase the feedback in communication between government and society, also between individual members of society. Mutual understanding intra society and government will continue to increase the Knowledge Economy Index which will be the result of socio-economic effects of communication.

БЕЗОПАСНОСТЬ СИСТЕМЫ ЭЛЕКТРОННЫХ ПЛАТЕЖЕЙ В УКРАИНЕ

В настоящее время во всем мире развитие платежных систем характеризуется переходом к новым платежным инструментам и современным технологиям платежей и постепенным сужением сферы использования наличных и бумажных платежных документов. Электронные деньги широко привлекаются к обращению и становятся важным инструментом финансовой инфраструктуры экономически развитых стран.

Особенностями и проблемами безопасности электронных денег и платежей в своих работах занимались такие научные деятели: Аглицкий И.К., Демин В.С., Гайкович Ю.В., Коваль И.С., Линьков И.И., Михайлов Д.М., Першин А.С. и другие.

Целью данной работы является исследование функционирования системы электронных платежей (СЭП) и анализ проблем возникающих при осуществлении расчетов электронными деньгами.

СЭП – государственная система межбанковских расчетов, обеспечивает проведение перевода средств своих участников через корреспондентские и другие счета, открытые в Национальном банке с применением электронных средств приема, обработки, передачи и защиты информации в файловом режиме или режиме реального времени. Для обеспечения нормальной работы электронная платежная система должна быть надежно защищена. Поэтому проблема безопасности электронных платежных систем и денег является весьма актуальной, так как популярность электронных платежей растет с каждым днем [1].

Электронные деньги являются перспективной деятельностью для банковской сферы и при этом простой и удобной для потребителя при осуществлении покупок, но существует ряд проблем, с которыми необходимо бороться [2]:

- проникновение в базу данных и изменение процедур обработки заказов позволяет незаконно манипулировать базой данных;
- реализация атак типа «отказ в обслуживании» и нарушение функционирования или выведение из строя узла электронной коммерции;
- создание ложных заказов со стороны сотрудников электронного магазина;
- перехват данных, передаваемых в системе электронной коммерции;
- особую опасность представляет собой перехват информации о кредитной карте заказчика.

Непрерывное развитие сетевых технологий при отсутствии постоянного анализа безопасности приводит к тому, что с течением времени защищенность сети падает. Появляются новые неучтенные угрозы и уязвимости системы. Сетевая безопасность позволяет обеспечивать защиту в реальном режиме времени, адаптируясь к постоянным изменениям в информационной инфраструктуре. Она состоит из трех основных элементов - технологии анализа защищенности, технологии обнаружения атак, технологии управления рисками. Технологии анализа

защищенности являются действенным методом, позволяющим проанализировать и реализовать политику сетевой безопасности.

Системы анализа защищенности проводят поиск уязвимостей, но наращивая число проверок и исследуя все ее уровни. Обнаружения атак – оценка подозрительных действий, которые происходят в корпоративной сети [2]. Современную практику банковских операций, торговых сделок и взаимных платежей невозможно представить без расчетов с применением пластиковых карт.

В системе электронных платежей Украины, по данным НБУ, наблюдается успешное выполнение возложенных на нее функции государственной системы межбанковских расчетов, а так же оперативное и надежное обслуживание участников системы, гарантируя при этом высокий уровень безопасности и надежности межбанковских переводов денежных средств в национальной валюте [1].

Делая вывод, можно сказать, что СЭП в Украине имеет перспективное развитие, но в этой сфере необходимо повышать эффективность функционирования платежных систем, проводить анализ состояния и дальнейшее развитие платежной системы через Интернет как с позиций пользователей, так и с позиций поставщиков платежных услуг.

Литература:

1. Вісник НБУ - Система електронних платежів НБУ. [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Vnbu/2011_3/2011_03_23.pdf2.
2. Пути решения проблемы безопасности в сфере электронного обращения средств. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.relga.ru/Environ/WebObjects/tgu-www.woa/wa/Main>

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ РЕГІОНУ

Сучасний механізм функціонування фермерських господарств формується й розбудовується під впливом багатьох організаційних, економічних, соціальних і інших факторів. Представляючи собою, систему малого агробізнесу що динамічно розбудовується, він складається з окремих взаємозалежних і взаємозалежних елементів. Рациональне моделювання механізму господарювання в регіональному АПК припускає ефективне протистояння впливу екстремальних факторів внутрішнього й зовнішнього середовища, пристосування до ринкових умов, що змінилися. Процеси, що виникають в аграрному секторі економіки обумовлюють необхідність формування структур адекватних вимогам ринку.

У цілому управління розвитком фермерських господарств можна визначити як функцію соціально-економічної системи, яка забезпечує напрямок діяльності у відповідності із планом, утримує у рамках від відхилення від заданої траєкторії.

Можна виділити наступні напрямки по управлінню розвитком фермерства: заходи, які підвищують стійкість фермерства, поліпшують якісні характеристики його параметрів; заходи, які визначають реакцію фермерів на взаємодію із зовнішню середою; заходи, які дають змогу змінити параметри впливу зовнішніх факторів на функціонування економічних суб'єктів.

Організаційно-економічний механізм розвитку фермерських господарств формується під впливом чітких етапів господарювання та призначено для господарств, здійснення та збереження економічної діяльності та досягнення цілей фермерських господарств. Він є конкретним господарським інструментом (сукупністю заходів, методів, функцій, прийомів), завдяки якому, зорганізується та забезпечується досягнення цілей діяльності суб'єктів підприємницької діяльності.

Механізм розвитку фермерських господарств реалізується через наступні важелі: розробку нормативно-правових документів, які мають оптимізувати діяльність фермерів; організаційно-виробничу структуру, яка має спричинити розвитку господарства; функції та методи управління; оперативне управління та контроль; маркетинг та інформаційне забезпечення; організацію праці; прогнозування та планування; ціноутворення та кредиторозабезпечення; оподаткування та страхування, систему виробничих відносин, матеріальне стимулювання праці.

Привести у діяльність організаційну систему, яка має сприяти забезпеченню певного результату діяльності можна лише за допомогою впливу на неї управлінської системи чи особи, використав певні інструменти економічного механізму управління фермерськими господарствами, які забезпечують досягнення цілей, які поставлені. Такі інструменти прийнято називати методами управління.

Усі організаційні та економічні форми та методи взаємозв'язані між собою і цей взаємозв'язок об'єктивно зумовлено, оскільки будь-які зміни у організаційній

структурі супроводжується використанням нових методів планування, урахування витрат, розподілу прибутків та стимулюванню.

Основні проблеми ефективного розвитку організаційно-господарських формувань випливають із фінансово-економічних проблем аграрного сектору економіки й необхідності забезпечення стартових фінансових можливостей виходу із кризи під час відсутності достатньої бюджетної підтримки сільськогосподарських товаровиробників. Зрозуміло, що успішний розвиток сільського господарства можливо тільки при державній підтримці. При цьому заходи державної підтримки, на наш погляд, повинні носити заохочувальний характер і бути спрямовані на забезпечення сприйнятливості галузей агропромислового комплексу до науково-технічних досягнень, розвитку цивілізованих ринкових відносин.

Розвиток фермерських господарств повинен стимулюватись вільною конкуренцією на ринку з державними і кооперативними підприємствами, бо його основними завданнями, як відомо, є: виробництво, переробка і збут сільськогосподарської продукції; розвиток підсобної діяльності для раціонального використання природних і трудових ресурсів, земельних угідь, поліпшення їх родючості; участь працею або коштами в соціальному розвитку села, де розташоване фермерське господарство. Незважаючи на окремі песимістичні виступи, що фермер всіх не нагодує, розвиток фермерських господарств на рівні з великими підприємствами в Україні необхідний, бо на землі має бути господар і вироблена продукція повинна відповідати більш якісним показникам, а для цього потрібно надавати всіляку підтримку фермерам.

Дослідження показало, що проблеми вдосконалення організаційно-економічного механізму розвитку мають значні труднощі та торкають широке коло питань – від теоретико-методичних до специфічних прийомів та методів управління.

Список рекомендованої літератури

1. Лебедев К.А. Организационно-экономический механизм развития зернопродуктового подкомплекса: теория, методология, практика: монография. / К.А. Лебедев. - К.: ННЦ ИАЭ, 2009. – 272с.
2. Грещак М.Г. Внутрішній економічний механізм підприємства / М.Г. Грещак, О.М. Гребешкова, О. С. Коцюба. – К. – 2001. – 228 с.
3. Саблук П.Т. Економічний механізм АПК у ринковій системі господарювання / П. Т. Саблук // Економіка АПК. № 2. - 2007. - с. 162.
4. Кульман А.А. Экономические механизмы / А.А. Кульман; пер. с фр.; под общ. Редакцией Н.И. Хрустальной. – М.: АО Издательская группа «Прогресс», «Универс». – 1993. – 92 с.

Мельник Ю. В

студентка 3 курсу, група ЕП-31д
факультет: Економіки та менеджменту
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Шевчук Л. П.

кандидат економічних наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Шевчук А. А.

ад'юнк
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Актуальність теми. Сучасна економіка будується на самостійності та самозабезпеченості. Від можливості самостійного наповнення місцевих бюджетів, їх можливості направляти власні кошти на вирішення нагальних та першочергових проблем кожного окремо взятого бюджету, залежить надійність та добробут країни в цілому. В Україні ж, в умовах сучасного бюджетного забезпечення з обмеженими правами місцевих бюджетів, спостерігається складна економічна ситуація. Тому проблема прогнозування надходжень місцевих бюджетів та їх здатності розпоряджатися власними наявними коштами стоїть дуже гостро.

Дослідження публікацій та видань. Питання прогнозування наповненості місцевого бюджету досліджували багато науковців, зокрема Василик О.Д., Кравченко В.І., Пасічник Ю.В. та ін.

Виклад основного матеріалу. Згідно бюджетного кодексу України місцеві бюджети – це бюджети Автономної Республіки Крим, обласні та районні бюджети, бюджети місцевого самоврядування[1].

Доходи місцевих бюджетів формуються за рахунок місцевих податків і зборів, неподаткових доходів, надходжень із бюджетів вищого рівня. Співвідношення між цими джерелами залежить від функцій, що покладені на регіональні органи управління, від потенційних можливостей отримання ними місцевих податків, а також від можливостей вищих органів влади надавати фінансову підтримку територіям.

Прогнозування наповненості місцевого бюджету полягає у врахуванні всіх можливих джерел надходження коштів до місцевого бюджету, які в подальшому можуть бути використані для забезпечення видаткової частини бюджету. Досить важливе значення при формуванні бюджету займає прогнозування, оскільки дає змогу прорахувати чи вистачить бюджету наявних у нього коштів, які надходження та видатки заплановані на плановий рік, та відображає чи є потреба у пошуку можливих додаткових джерел запозичення місцевим бюджетом коштів.

Основними бюджетоутворюючими податками залишаються податок на доходи фізичних осіб та плата за землю. Від податку на доходи фізичних осіб надійде 410,7 млн. грн. Обсяг надходжень порівняно з очікуваним в 2012 році зросте на 39,2 відсотка. Цьому сприятиме зростання середньої заробітної плати, запланованому на рівні 38,3%. Плата за землю також є бюджетоутворюючим податком, з нього

заплановано отримати 117,0 млн. грн. Зростання надходжень буде на рівні 8 % до показників бюджету 2012 року та на рівні 50 % до очікуваних надходжень в поточному році. Це має відбутися за рахунок мобілізації наявних резервів, залучення до сплати земельного податку чи орендної плати тих суб'єктів підприємницької діяльності, які ще не оформили офіційне використання земельних ділянок і не вносять до бюджету належних платежів [4].

У Європейських країнах місцевим бюджетам надані права на самоврядування та самостійне використання доходів місцевих бюджетів. Така практика показує позитивні результати, наприклад, у Польщі, де місцеві бюджети наділені правами розпоряджатися коштами бюджету відповідно до потреб кожної окремої територіальної одиниці. На нашу думку, це є правильним, оскільки на місцях точніше визначаються найбільш гострі проблеми, які потребують першочергового фінансування, та інші проблемні питання, які могли б фінансуватися пізніше.

Основну увагу на сьогоднішній день у питанні наповнюваності місцевих бюджетів приділяють податку на нерухомість. В Україні з 1 січня поточного року діє норма Податкового кодексу щодо запровадження податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, платниками якого є фізичні, юридичні особи та нерезиденти — власники житлової нерухомості. Податок на нерухомість існує практично в усіх розвинутих країнах світу. У цілому запровадження і в Україні цього податку може поліпшити якість життя у містах і селах. Надходження від податку на нерухоме майно до місцевих бюджетів уже в 2013 році можуть становити близько 75 млн. грн. — такий прогноз робить Міністерство доходів і зборів України[3].

Також при прогнозуванні наповненості місцевого бюджету слід враховувати внесок від земельного податку. Земельний податок є одним із джерел наповнення доходів місцевих бюджетів, оскільки кошти від сплати земельного податку зараховуються до бюджетних рахунків сільських, селищних, міських рад, на території яких розташовані земельні ділянки[2].

Отже, прогнозування наповненості фінансовими ресурсами місцевого бюджету це такий вид прогнозування, що дає можливість спланувати місцевий бюджет та виявити та спрогнозувати його фінансову забезпеченість. За допомогою прогнозування можна заздалегідь виявити можливі проблеми у фінансуванні бюджету та завчасно здійснити пошук потенційних джерел фінансування, за необхідності. За рахунок цього буде формуватися раціональний бюджет на плановий рік.

Список використаних джерел

1. Бюджетный кодекс Украины от 05.06.2012 г. №4875-VI. – [Електронний ресурс]. Режим доступу:
2. http://studentu-help.com.ua/zakonodatelstvo_ua/kodex_ua/9-byudzhethnyy-kodeks-ukrainy-ot-05062012-g-4875-vi.html
3. Земельний податок – важливе джерело наповнення місцевих бюджетів http://rada.phm.org.ua/%5Bfield_sef_title-raw%5D-865
4. Податок на нерухомість може стати важливим джерелом наповнення місцевих бюджетів. – [Електронний ресурс]. Режим доступу:
5. <http://konotop.in.ua/podatok-na-nerukhom-st-mozhe-stati-vazhlivim-dzherelom-napovnennya-m-stsevikh-byudzheta>
6. <http://vmr.gov.ua/Lists/CityNews/ShowNews.aspx?ID=316>

Markovych I.

Ph.D. in Economics, Department of Finance, Accounting and Control Ternopil National Technical University of Pulyij

THE ROLE OF INNOVATION STRATEGY IN COMPETITIVENESS INCREASING OF INDUSTRIAL ENTERPRISES

The aim of the main competitive advantages is the formation of an effective competitive strategy by identifying potential sources of growth, and the factors that may interfere with the functioning of the organization. Traditionally, the main sources of competitive advantages include: low cost product company; extensive product differentiation - results of the company activities; responsiveness to customer needs, effective market segmentation; effective innovation.

Experience of many modern industries confirms that one of the most important strategies to increase competitiveness in the markets is a strategy of innovation that puts emphasis on the choice of the direction research and design development, the use of the obtained results and funding.

Figure 1 shows the results of the comparative evaluation of the priorities of competitiveness, which is the basis for achieving competitiveness of the enterprise during the realization of economic and innovation strategy.

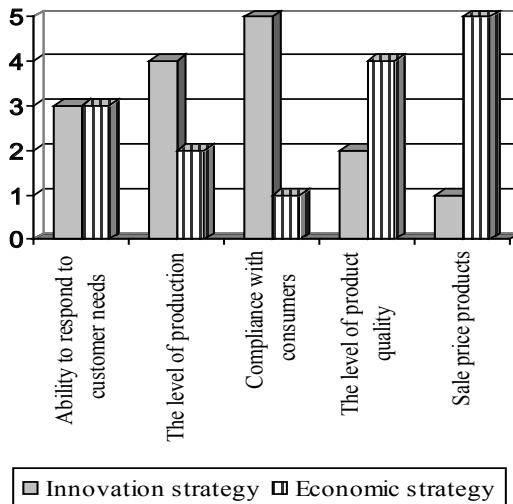

Figure. 1 Comparative evaluation of the priorities of the competitive advantages of the industrial enterprises in the implementation of innovation and economic strategy [1,

The following characteristics were compared - priorities in the enterprise: the ability to respond to customers' needs, production levels, compliance with consumer, level of product quality and price sales. It was found that certain priorities dominate at the different types of strategies. That means, when the enterprise uses the innovation strategy then it has the highest rating compliance indicators product requirements of consumers, while it implements the economic policy the priority is to provide low cost sales. American scientists believe that the most effective approach to achieve a high level of competitiveness is the combination of economic and innovation strategies in the enterprise's activity.

When we talk about the implementation of innovative strategies the greatest weight is given to the consumers' compliance, and the economic strategy - selling price of products. Indeed, for the innovative product the indicator shifts to last place in terms of importance for the potential buyer because he is willing to pay more for a product that fully meets all its other parameters.

You can point out the following types of innovative enterprise strategy (Table 1):

Table 1

Types of innovation strategy of enterprises [2, p.118]

Innovation active firms	Innovation passive firms
wide-, win the competition, bringing new products in various relevant sectors of the market	reactionary companies which present new products to meet the new competitive conditions
narrow, win the competition, bringing new products to market niche	conservative companies which protect their market share with the help of innovation in the process of production (for example, by reducing the amount of fixed costs)

The modern economy is characterized by a high level of destruction that is in constant change, not only in quantitative measures, but also in areas of many industrial enterprises. In such circumstances entities are in a continuous process of adaptation to change, an innovative development is one of the effective ways that allows you to find the balance between the internal capabilities of the enterprise and external factors of influence.

Literature:

1. Meredith J. The management of operation / Meredith J.R. John Wiley and Sons, Inc, 1999.
2. Матвійчик – Соскіна Н.О. Використання інструментів дифузії інновацій у маркетинговому менеджменті: теоретичний і практичний аспект / Н.О. Матвійчик – Соскіна // Актуальні проблеми економіки. – 2009. - №4. – с.115-123

МЕЖДУНАРОДНАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ КАК ОСНОВА ЭКОНОМИЧЕСКОЙ И ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ СТАБИЛЬНОСТИ

В начале XXI века в мире обозначились тенденция синтеза различных сторон международной и национальной безопасности, а также необходимость их комплексного исследования и оценки за короткие временные промежутки.

Существуют два наиболее распространенных понимания безопасности – безопасность как неугрожаемое состояние и безопасность как совокупность мер для обеспечения неугрожаемого состояния [1. С. 35].

Международная безопасность способна обеспечить стабильное существование и развитие различным участникам международных отношений, а также обладать набором средств для успешного преодоления возникающих противоречий между ними. Под международной безопасностью как состоянием можно понимать ситуацию отсутствия серьезных угроз существованию системы как внутреннего, так и внешнего происхождения:

- подрыв основ существования системы, ее основополагающих принципов;
- угрозы, которые требуют изменения принципов функционирования системы в связи внутренними и внешними изменениями условий ее существования. В таком случае главной целью безопасности будет адаптация системы к новым условиям и сохранение динамической стабильности системы.

Основной же проблемой обеспечения безопасности является нежелание современном обществом комплексного системного видения целостной картины мира.

Проблемам безопасности посвящены работы многих ученых и исследователей: Абалкина Л.И., Афонцева С.А., Богданова И.Я., Богомолова В.А., Бухвальда Е.М., Вечканова Г.С., Глазьева С.Ю., Гончаренко Л.П., Городецкого А.Е., Загашвили В.С., Захарова А.И., Илларионова А.Н., Кирьянова А.Ю., Кляйнера Г.Б., Колосова А.В., Короткова Э.М., Олейникова Е.А., Панькова В.С, Сенчагова В.К., Страхова А.И. и других. Среди зарубежных ученых значительный вклад в разработку проблем изучения безопасности внесли Вестинг А., Гэлбрейт Дж., Гудвин С., Кейбл В., Кейли Р., Молл Х., Олви Л., Тинберген Я., Хэмпсон Ф. и др.

Проведенный анализ научных публикаций, монографий и методических материалов позволил прийти к выводу о необходимости более детального анализа экономической и экологической безопасности на международном уровне с учетом факторов, определяющих международную безопасность.

Попытка числового выражения динамики общемировых процессов, объединенных понятием «международная безопасность» была предпринята Центром политических исследований (ЦПИР) России в 2006 году. ЦПИР ЦПИР был разработан универсальный индекс международной безопасности iSi (international Security index), демонстрирующий изменение факторов военного и невоенного характера в процессе времени и их соответствие идеальному (4210) и базовым значениям [16].

Индекс международной безопасности является числовым выражение уровня угроз жизни и благополучию граждан планеты.

Классификация факторов и уровней международной безопасности представлены в табл.1.

Расчет iSi осуществляется, начиная с 1 июля 2006 г., на ежемесячной основе.

Динамика его абсолютного значения показывает, какие тенденции в сфере международной безопасности преобладали в мире за исследуемый период, какова была их направленность и глубина (рис.1).

Таблица 1

Классификация факторов международной безопасности [2]

Факторы	Значение факторов по уровням безопасности, единиц			Итого
	глобальный	региональный	локальный	
Военные	1000	100	10	1110
Политические	700	70	7	777
Терроризм	500	50	5	555
Техногенные и природные	500	50	5	555
Экономические	500	50	5	555
Всего	3200	320	32	3552

За идеальное состояние принята цифра 4210 пунктов.

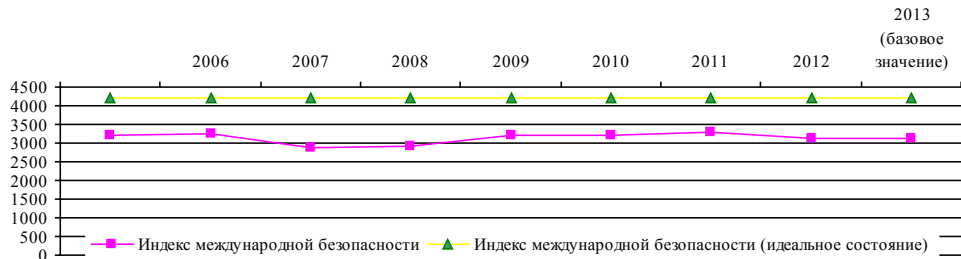

Рис. 1. Динамика индекса международной безопасности за 2006-2013 годы [2]

Расчет базового значения индекса международной безопасности равен сумме индексов военной, политической, террористической, техногенной и экономической безопасности. Расчет осуществляется только один раз, после чего полученное значение индекса международной безопасности может лишь корректироваться.

В 2006 году базовое значение iSi составляло 3209 пунктов. За исследуемый период снижение iSi в 2007-2008 годах характеризуется снижением абсолютных значений политических, военных и экономических факторов, сопровождающихся относительной стабилизацией в 2009 году. Относительному росту базового показателя, способствовало то, что в ответ на экономический кризис были приняты национальные антикризисные программы, в большинстве стран удалось избежать социальных потрясений и увеличению общей военно-политической напряженности.

Правительства углубились в решение внутренних вопросов, на саммитах G20 и других форумах были скоординированы шаги по преодолению финансово-экономического кризиса. К тому же, все большее внимание привлекает то, что ключевые мировые игроки в качестве приоритета политики выдвигают противодействие изменению климата и решение энергетических проблем.

Характеристика приоритетов техногенных, природных и экономических факторов международной безопасности представлена в табл.2.

Таблица 2

Характеристика приоритетов международной безопасности [2]

Факторы	Приоритеты по уровням безопасности		
	глобальный	региональный	локальный
Техногенные и природные	- угроза глобальных экологических катастроф, эпидемий и т.п.	- угроза крупных техногенных катастроф по примеру Чернобыльской; - угроза возникновения крупной региональной эпидемии; - угроза крупной экологической катастрофы регионального масштаба.	- любые события, связанные со значимым проявлением техногенных и природных факторов, создавшие угрозу жизни и здоровью большого количества людей в различных странах мира (аварии на атомных станциях, крупные землетрясения, локальные эпидемии и т.п.).
Экономические	- угроза мирового экономического кризиса	- угроза резкого падения индексов деловой активности (биржевых котировок) на основных мировых биржах; - угроза резкого роста цен на энергоносители; - угроза возникновения кризиса в основных отраслях промышленности ведущих стран	- резкие колебания цен на энергоносители; - проявление кризисных явлений в экономике основных стран; - падение курса основных мировых валют; - другие значимые кризисные явления.

Методика расчета iSi техногенной и природной безопасности (ИТПБ) (формула 1) и экономической безопасности (ИЭБ) (формула 2) имеет вид:

$$ИТПБ = 500 \cdot (1 - \alpha_4) + \frac{50}{n_4} \cdot [(1 - \beta_{41}) + (1 - \beta_{42}) + \dots + (1 - \beta_{4n_4})] + \frac{5}{k_4} \cdot [(1 - \gamma_{41}) + (1 - \gamma_{42}) + \dots + (1 - \gamma_{4k_4})] \cdot \Delta$$

$$ИЭБ = 500 \cdot (1 - \alpha_5) + \frac{50}{n_5} \cdot [(1 - \beta_{51}) + (1 - \beta_{52}) + \dots + (1 - \beta_{5n_5})] + \frac{5}{k_5} \cdot [(1 - \gamma_{51}) + (1 - \gamma_{52}) + \dots + (1 - \gamma_{5k_5})] \cdot \Delta$$

где, α_4, α_5 - вероятность возникновения глобальной техногенной или природной (экономической) опасности;

$\beta_{41} \dots \beta_{4n_4}, \beta_{51} \dots \beta_{5n_5}$ - вероятности возникновения региональных техногенных или природных (экономической) опасностей;

n_4, n_5 - количество факторов, влияющих на региональные техногенные или природные (экономическую) опасности;

$\gamma_{41} \dots \gamma_{4k_4}, \gamma_{51} \dots \gamma_{5k_5}$ - вероятности возникновения локальных техногенных или природных (экономической) опасностей;

k_4, k_5 - количество факторов, влияющих на локальные техногенные или природные (экономическую) опасности.

Таким образом, в XXI веке международная безопасность приобретает статус всеобъемлющей безопасности, которая способствует обеспечению экономической и экологической стабильности.

Список использованной литературы

1. Богатуров А.Д. Великие державы на Тихом океане. История и теория международных отношений в Восточной Азии после второй мировой войны (1945-1995) / А.Д. Богатуров // М.: Конверт – МОНФ, 1997. – 352с.
2. Индекс международной безопасности (iSi) // ПИР – Центр (Центр политических исследований России) [Электронный ресурс] – Режим доступа: www.pircenter.org
3. Світовий Банк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.worldbank.org>
4. CASSE: Center for Advancement of the Steady State Economy [Электронный ресурс]. – Режим доступу : <http://steadystate.org>

Авагумян А.Г.

Научный руководитель: кандидат экономических наук **Абрашка О.В.**

Донецкий национальный университет экономики и торговли

имени Михаила Туган-Барановского

г. Донецк, Украина

ТОЛЛИНГ КАК ФОРМА СОТРУДНИЧЕСТВА ПРЕДПРИЯТИЙ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИССЛЕДОВАНИЯ

В условиях динамично развивающихся международных рынков возникает необходимость в поиске нового вида сотрудничества между предприятиями разных стран. Глобализация, которая предполагает взаимосвязь и взаимозависимость рынков, обуславливает необходимость тесного сотрудничества между предприятиями разных стран. Одной из форм сотрудничества предприятий на давальческом сырье является толлинг, который определяет необходимость кооперации предприятий, расположенных в разных государствах.

Толлинговые отношения возникают в результате необходимости одного государства переработать сырье, для переработки которого на территории данного государства не достаточно производственных мощностей или не имеется перерабатывающего завода, который есть у другого государства. Главной особенностью таких операций является то, что необходимое для переработки сырье, ввозимое и вывозимое с таможенной территорией перерабатывающего государства, не облагается пошлиной, а платой за переработку сырья является часть перерабатываемой продукции.

Толлинг - это вид взаимоотношений между хозяйствующими субъектами, при котором владелец сырья передает его предприятию-переработчику и получает в виде результата готовую продукцию и возмещает предприятию переработчику сумму понесенных им издержек по переработке и согласованный процент доходности [1].

Мотивами для осуществления толлинговых операций служат следующие причины для заказчика: стремление предприятий индустриально развитых стран найти возможность снизить себестоимость продукции за счёт осуществления части или всего производственного процесса в странах с более низкими расходами на заработную плату; отсутствие в стране-заказчике технологии или производственных мощностей для получения необходимой продукции, сопровождающееся нехваткой СКВ для её закупки за рубежом. Для переработчика: желание загрузить простаивающие производственные мощности; нехватка оборотных средств для самостоятельного приобретения сырья, недоступность кредитов, наличие задолженностей, что не позволило бы использовать по назначению поступающую на расчётный счёт предоплату [2].

Целесообразность осуществления операций по переработке предоставленного (давальческого) сырья может возникнуть как в рамках одного государства (внутренний толлинг), так и в случае осуществления переработке предоставленного сырья за границей (внешний толлинг) [3].

Еще одной разновидностью толлинга является косвенный толлинг, который подразумевает, что в системе бартерных схем появляются торгово-промышленные посредники, обладающие значительным капиталом и обширными связями. Они скупают промышленные товары или реализуют их отечественному или зарубежному потребителю [1].

Можно выделить следующие особенности контракта при толлинге:

- 1) контакт является сбалансированным, безвалютным, заранее оцененным, долгосрочным, поскольку предполагает длительные и устойчивые связи между контрагентами;
- 2) взаимные обязательства сторон по экспорту сырья и импорту готовой продукции оформляются одним контрактом;
- 3) оценке подлежит стоимость сырья, переработки и готовой продукции;
- 4) при подписании контракта определяются взаимные обязательства сторон и оцениваются все дополнительные затраты на транспортировку, уплату пошлин и т. д.;
- 5) поставками давальческого сырья не только покрываются все согласованные расходы переработчика, но и обеспечивается получение им запланированной прибыли.
- 6) выплата штрафных санкций и возмещение убытков предусматриваются в основном в товарной, а не в денежной форме [3].

Использование толлинга эффективно в следующих случаях: при переработке сырья экономически выгодно использовать дешевую рабочую силу развивающихся стран; страна-поставщик сырья не имеет достаточных мощностей по его переработке; внутренняя переработка сырья нежелательна по экологическим соображениям; источники дешевого сырья и дешевой электроэнергии расположены в различных странах [4].

Таким образом, толлинговые операции выгодны обеим сторонам: поставщик сырья получает возможность переработать сырье в готовую продукцию, а переработчик сырья, используя свои производственные мощности, перерабатывает сырье и оставляет часть готовой продукции себе.

Литература:

1. Официальный сайт реализация толлинговых схем - [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.tolling.ru/01/>
2. Официальный сайт компании корпоративного менеджмента - [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.cfin.ru/press/management/2000-3/14.shtml>
3. Ценина Т. Т. Организация и техника внешнеторговых операций: Учебное пособие. – СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2009. – 200 с.
4. Журнал “Аудит и финансовый анализ” - [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.auditfin.com/fin/2000/2/tolling/tolling1.asp>

Баранівська Г. Л.
студентка IV курс
спеціальності «Банківська справа» НАСООА, м. Київ, Україна
науковий керівник - **В.В. Пархоменко** к.е.н, доц
Національна академії статистики, обліку та аудиту

ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ТА МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ

Останнім часом серед українських політиків, науковців та пересічних громадян виникає дискусія про необхідність подальшої співпраці України та МВФ. Вивчення співробітництва МВФ з Україною має не тільки наукове, а й практичне значення. Оскільки вимоги, що висуває МВФ до України знаходять суперечливе ставлення з боку економістів, політиків, науковців. Використання результатів аналізу для розробки Україною власної економічної моделі і формування стратегії співробітництва з міжнародними економічними та фінансовими організаціями є актуальним.

В 1992 році Україна стала членом Міжнародного валютного фонду (МВФ). У даний час квота України у Фонді складає 2011,8 млн. спеціальні права запозичень (СПЗ Special Drawing Rights). [1] Співробітництво України з МВФ було зосереджено на наданні технічної допомоги, спрямованої на усунення загроз стабільності та вирішення проблем, пов'язаних з макроекономічною, грошовою, валютною, податковою та бюджетною політикою.

У співробітництві України з МВФ в межах кредитних програм можна виділити кілька етапів. [2]

Перший етап (1994-1995 роки). У цей період Україні було надано фінансову допомогу у вигляді системної трансформаційної позики на суму 498,7 млн. СПЗ (763.1 млн. дол. США.) для підтримки платіжного балансу України.

Другий етап (1995-1998 роки). Україна отримала від МВФ кредити на загальну суму 1318,2 млн. СПЗ. (1 935 млн. дол. США.) за трьома річними програмами „Стенд-бай”. Головною метою цих кредитів була підтримка курсу національної валюти і фінансування дефіциту платіжного балансу України.

Третій етап (1998-2002 роки). Впровадження Програми розширеного

фінансування (EFF-Extended Fund Facility), яка передбачала надання Україні кредиту на загальну суму 2,6 млрд. дол. США У рамках Програми EFF Україна отримала 1.193,0 млн. СПЗ (1.591,0 млн. дол. США.), які були спрямовані на поповнення валютних резервів Національного банку України.

Четвертий етап (2002 -2008 роки).

Наприкінці 2002 року була укладена угода строком на 12 місяців, яка фактично надавала можливість отримати від МВФ зарезервованій кредит у сумі, еквівалентній 411,6 млн. СПЗ, що складав близько 600 млн. дол. США. (30 % квоти України), у випадку погіршення ситуації з платіжним балансом або валютними резервами країни. Але з ряду причин в березні 2005 року цю програму було завершено.

У період з 2005 по 2008 роки співробітництво України з МВФ було сконцентровано у сфері технічної допомоги. Цей підхід відповідав тезам, висловленим Президентом України: «В майбутнє-без боргів», які стверджували про необхідність поступового перенесення центру ваги у співробітництві з МВФ у площину без кредитних стосунків, узгодження головних параметрів макроекономічної політики з тенденціями та прогнозами розвитку світової кон'юнктури, з динамікою і напрямками світових фінансових та інвестиційних потоків та поглиблення координації у сфері валютної політики.

П'ятий етап (2008 – 2012 роки).

У зв'язку із несприятливою ситуацією на світових фінансових ринках, втратою взаємної довіри фінансових інститутів по всьому світу, виникненням стурбованості стосовно ризиків розповсюдження недовіри з країн-партнерів, а також невизначеністю перспектив світової економіки. У жовтні 2008 року в рамках програми «Стенд-бай» Україною був розрахований графік отримання коштів на два роки із загальним обсягом фінансування в 802% від квоти України в МВФ, або 11 млрд. СПЗ (приблизно 16,4 млрд. дол. США). Хоча принципи діяльності МВФ передбачають надання кредитів країнам-членам в обсягах не більше 200% квоти. Після погодження параметрів програми 3 млрд. СПЗ були в терміновому порядку зараховані до золотовалютних резервів Національного банку України.

В рамках програми «Стенд-бай» Україна отримала три транші загальним обсягом 7 млрд. СПЗ (10,6 млрд. дол. США). Частина другого траншу у розмірі 1,5 млрд. доларів США та третій транш у повному обсязі були спрямовані безпосередньо до Державного бюджету України.

28 липня 2010 року Україна ухвалила нову спільну з МВФ програму «Стенд-бай» на загальну суму 10 млрд. СПЗ (15,1 млрд. дол. США), строком на 2,5 роки, скасувавши попередню угоду, затверджену в листопаді 2008 року у тому числі усі транші, що ще залишилися відповідно до неї.

2 серпня 2010 року Україна отримала перший транш згідно нової програми у розмірі 1 250 млрд. СПЗ (1,89 млрд. дол. США), з них до бюджету направлено 675 млн. СПЗ (1,022 млрд. дол. США).

10 грудня 2010 року було завершено перший перегляд програми та підписано новий лист про наміри. Після виконання українською стороною попередніх заходів, Рада Директорів 22 грудня поточного року прийняла рішення про завершення перегляду програми. Результатом завершення перегляду програми Радою Директорів МВФ стало виділення траншу у розмірі 1 млрд. СПЗ (близько 1,5 млрд. дол. США),

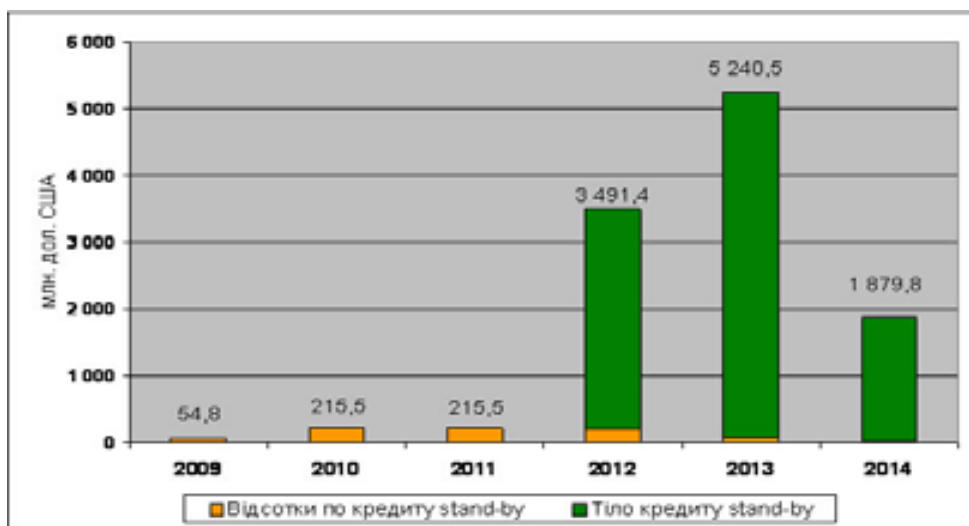
з яких 1 млрд. дол. США надійшов на підтримку державного бюджету.

Певні проблеми виникли з отриманням четвертого траншу кредиту, у якому Україні поки що відмовлено через непослідовну політику уряду.

Загалом, в рамках співробітництва з МВФ протягом 2008 – 2012 років Україна отримала 9 250 млн. СПЗ (еквівалент 14 430 млн. дол. США).

Кредити МВФ відіграють позитивну роль в економіці країни. Довгострокові і дешеві кредити МВФ сприяють вирішенню проблем платіжного балансу. Завдяки наданій підтримці, стало можливим спрямування 7,1 мільярда доларів на рефінансування зовнішнього боргу банків та корпорацій у 2009 році, проте в той час відбувся внутрішній відтік 5,7 мільярда доларів з банків, які осіли у кишенях населення.

З метою забезпечення своєчасного погашення наданих позик МВФ було розроблено Програму погашення кредиту, на період з 2010 по 2014 рік (рис.1).[3]

Якщо економіка України у цей період буде зростати, погашення позики не складе особливих труднощів. Коли ж реалізується гірший сценарій, тягар боргу, навіть з урахуванням знецінення грошей, виявиться занадто важким для ослабленої держави. Проте навіть за кращого сценарію перебігу подій досить насторожує прогресуюче зростання залежності України від зовнішніх кредитів, що загрожує національній безпеці.

Разом з тим Україна вже одержала три транші кредиту і попри потенційні небезпеки уряд говорить про позитивні результати від реалізації програми співпраці з Міжнародним валютним фондом: зниження інфляції, зменшення ризиків у банківському секторі, стабілізація валютного курсу, вирішення проблем платіжного балансу, деяке послаблення проблеми фіскального дефіциту та ін.

Міжнародний валютний фонд розглядає можливість створення нового механізму антикризового кредитування, який буде надаватися одразу групі країн, що опинилися під загрозою в ході кризи. Новий тип кредиту – Flexible Credit Line країни можуть

використовувати практично негайно, без додаткових умов, у великих обсягах і на тривалий період часу.

Отже, разом з позитивними зрушеннями, що спостерігаються завдяки кредитуванню Міжнародного валютного фонду, у співробітництві України з ним існують також значні небезпеки, які при непослідовній політиці нашої влади можуть справдитись.

Тому уряд України повинен вжити необхідних заходів для забезпечення успішної реалізації нинішньої програми співпраці з МВФ, які мають базуватись, перш за все, на відповідному цільовому спрямуванні коштів та контролі за ефективністю їх використання.

Список використаних джерел

1. <http://vkurse.ua/ua/economics/uvelichila-kvotu-v-mvf.html>
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=353173&cat_id=353172
3. Роман Корнилюк. Співпраця України з МВФ: ціна питання// Економічна правда.-2009 [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/publications/2009/11/16/216180/>
4. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imf.org>
5. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>

Пирогова М.В.

Науковий керівник

Птахіна О.В.

Студентка, ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського

СУТНІСТЬ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ФІНАНСОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Економіка України на сучасному етапі знаходиться в стадії формування ринкових відносин. Найважливішими чинниками забезпечення високої ефективності виробництва виступають науково - технічний прогрес та інноваційні процеси на підприємствах.

Реформування економіки спровокувало ряд дестабілізуючих явищ:

- спад виробництва;
- кризи платоспроможності;
- зниження продуктивності праці та ефективності виробництва.

Результатом даного реформування є зниження фінансової самостійності підприємств.[1]

Основною метою даної статті є розглядання сутності та необхідності фінансового регулювання, а також його методів, які впливають на здійснення діяльності торговельних підприємств.

Фінансове регулювання виступає методом фінансового впливу, який пов'язаний з регулюванням економічних процесів на підприємстві. Тому, на сьогоднішній день розглядання сутності та необхідності фінансового регулювання торговельного підприємства є актуальним так, як раціональне фінансове регулювання впливає на основні показники, що характеризують стан підприємства (забезпеченість власними оборотними коштами і їхня схоронність; стан нормованих запасів матеріальних цінностей; ефективність використання банківського кредиту і його матеріальне забезпечення; оцінка стійкості платоспроможності підприємства та ін.). Вивченням даного питання займалися такі вчені: Д.Макгрегер, М. Альберт, С. Белл, Л.Лайкерт, О.В.Березіна, Н.О.Власова, А.А.Мазаракі, І.А.Маркіна, Н.Г. Міценко та багато інших.[2,3]

Фінансову діяльність підприємства можна розглядати як комплекс динамічних відносин як усередині підприємства, так і з навколишнім середовищем. Управління таким комплексом, тобто процесами формування, розподілу, використання фінансових ресурсів і витрачення грошових коштів, які протікають під впливом великої кількості дестабілізуючих чинників, гострого дефіциту часу на ухвалення рішення, багато в чому залежить від системи фінансового оцінювання та регулювання. За допомогою останньої здійснюється оперативний контроль і аналіз інформації про використання фінансових коштів, фінансовий стан підприємства, розкриваються додаткові резерви і можливості, вносяться зміни у фінансові плани. Від швидкості реакції системи на зміни внутрішніх і зовнішніх умов, тобто від її гнучкості, залежить ефективність функціонування підприємства в цілому.

В Україні фінансове регулювання здійснюється через:

- 1) систему норм і нормативів — характеризують певний рівень забезпечення видатків, різних видів витрат фінансових ресурсів (ставки, норми відрахувань податків, платежів до бюджету, інших відрахувань до позабюджетних фондів);
- 2) ліміти — певні обмеження на використання коштів державного бюджету, підприємств (на зарплати, премії, стипендії, на господарські потреби) або населення;
- 3) фінансові резерви — тимчасово вилучені з обороту фінансові ресурси, які мобілізуються в спеціальних фондах для їх використання в майбутньому при настанні непередбачених ситуацій (війнах, стихійних лихах тощо).[2]

Фінансове регулювання торговельного підприємства здійснюється через фінансовий механізм. В свою чергу, під фінансовим механізмом розуміють сукупність форм і методів, за допомогою яких забезпечується система розподілу і перерозподілу ВВП, формування та використання фінансових ресурсів суб'єктів економіки.

Для здійснення ефективної діяльності, підприємства торгівлі використовують різні методи управління те регулювання торговельних процесів, що забезпечують конкурентоспроможність підприємства на споживчому ринку.[3]

Основні принципи (рис.1), на основі яких здійснюється регулювання підприємств торгівлі в Україні, визначені у Постанові Кабінету Міністрів «Про Концепцію розвитку внутрішньої торгівлі України» від 20.12.1997 № 1449. Дані принципи зазначені на рисунку 1.

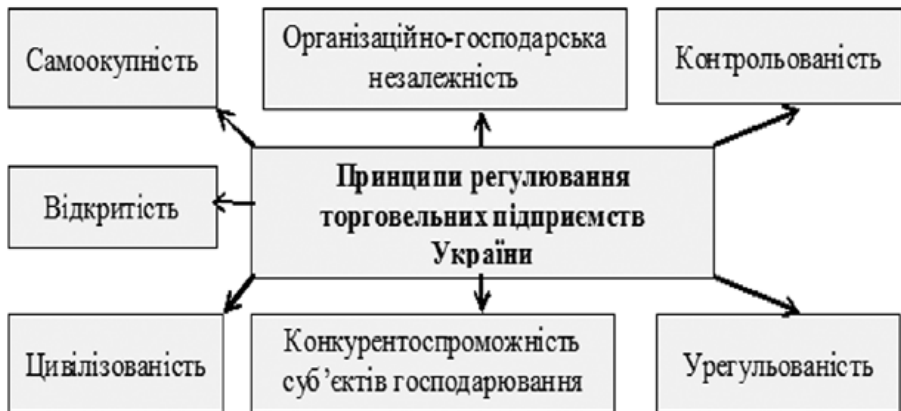

Рисунок 1 – Основні принципи регулювання торговельних підприємств.

Що стосується регулювання розвитку підприємств торгівлі з боку держави, то здійснюється воно через прямі та не прямі методи (табл.1). Ці методи забезпечують

ефективне формування та використання власних ресурсів, а також сприяють оптимізації господарської діяльності та досягненню конкурентоспроможності на ринку.[3]

Таблиця 1

Державні методи регулювання торговельних підприємств

Прямі методи		Непрямі методи	
1.	Контроль за дотриманням чинного законодавства про торговельну діяльність.	1.	Фінансова та грошово-кредитна політика.
2.	Державний реєстр створення підприємств торгівлі.	2.	Податкова політика.
3.	Контроль за якістю товарів.	3.	Стимулювання підприємництва.
4.	Визначення відповідного рівня цін та розміру торгових надбавок.	4.	Регулювання експортно - імпорتنих операцій.
5.	Регулювання правил продажу окремих видів товарів.	5.	Валютне регулювання.
6.	Державна регламентація порядку валютних розрахунків зі споживачами та ін..	6.	Розробка і прийняття відповідних нормативно-законодавчих актів.
		7.	Амортизаційна політика.

Дані методи сприяють формуванню сприятливого конкурентного середовища на споживчому ринку для ефективного здійснення господарської діяльності суб'єктів торговельної сфери.

Також, існують методи антимонопольного регулювання, які дозволяють застосовувати адміністративні важелі впливу на ті підприємства торгівлі, які порушують чинне законодавство, та заважають стабільно функціонувати і розвиватися на споживчому ринку іншим суб'єктам.

Застосування антимонопольних методів регулювання сприятиме ліквідації недобросовісної конкуренції, встановленню відповідного рівня цін, обмеженню продажу окремих видів товарів виробників тощо.

Основою правового регулювання розвитку підприємств торгівлі є Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436 – IV. Господарським кодексом визначені такі заходи державного регулювання у сфері фінансів торговельного підприємства:

1. Надання позик на придбання, створення або розширення підприємства;
2. Фінансування участі у капіталі великих підприємств торгівлі;
3. довгострокове інвестиційне проектування, пов'язане зі створенням, збереженням робочих місць;
4. Підвищення кваліфікації кадрів
5. Консультаційна допомога тощо.[4]

Отже, можна сказати, що фінансове регулювання - це вплив на економічні та соціальні процеси, спрямоване на запобігання можливих або усунення наявних диспропорцій, забезпечення розвитку передових технологій і соціальної стабільності, шляхом концентрації фінансових ресурсів в одних сегментах ринку та обмеження зростання обсягу фінансових ресурсів в інших. Також, фінансове регулювання

виступає методом фінансового впливу, який пов'язаний із регулюванням економічних процесів на підприємстві. Ці методи дозволяють суб'єктам господарювання торговельної сфери відслідковувати зміни економічної кон'юнктури та формувати ресурсний потенціал, також сприяють формуванню сприятливого конкурентного середовища, що сприятиме росту економічної ефективності, фінансової стійкості підприємства.

Список використаної літератури:

1. Фінансове регулювання підприємницької діяльності – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.student-works.com.ua/referats/BJD/390.html>
2. О.М. Мезенцева – Методологічні аспекти регулювання розвитку підприємств торгівлі//Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки, 2012, вип. 22 ч II [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/npkntu_e/2012_22_2/stat_22_2/48.pdf
3. Постанова Кабінету Міністрів «Про Концепцію розвитку внутрішньої торгівлі України» від 20.12.1997 р. № 1449 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1449-97-%D0%BF>
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

Yuriychuk K. T.

student of fourth year

specialty «Banking» NASAA, Kyiv, Ukraine

scientific director - **Ya.V. Lytvynenko**

Professor of the Banking

National Academy of Statistics, Accounting and auditing, Candidate of Economic Science

BANK LENDING IN UKRAINE AND ITS FURTHER OUTLOOK

Further development of the productive sectors, businesses, and especially medium and small businesses, in most cases hampered by lack of free cash that they need for further development of logistics as well as the introduction of new technologies and advances scientific and technological progress. One of the main directions of solving this problem is to obtain a credit or other loans in financial institutions and especially in the banks. That is why a possibility of obtaining a bank credit is relevant in Ukraine.

Nowadays in Ukraine different financial structures can provide with various loans, including credits. But the most preferred is a loan from commercial banks of Ukraine, since the procedure for obtaining and payment for the loan has been developed at the high level. Therefore, bank credit has a leader position at the market of Ukraine.

On the other hand, monetary policy at the state level is quite effective lever of economic policy at the macro level and has a significant impact on the development of all areas of areas of different entities (especially on small and medium enterprises). At the same time, this regulation can be realized by administrative measures (prohibition of individual banks in providing credit, limiting the size of the loan, the fixing of insurance funds in loans, the loan procedure and a list of relevant documents) and economic methods (establishing the relative size of the collateral for the loan, the terms of repayment, rate of interest on it).

All bank loans are classified according to various criteria, which are listed in scientific studies by experts and scholars [1, 2]. Methodology of return and taken credit in most cases defined as the National Bank of Ukraine and every commercial bank loans but still has many unsolved problems.

There is the risk of non-repayment or partial payment for banks to give credits or loans, especially for individuals. The best way to ensure the return and settlement of credit is a perfect study of a person who wishes to obtain a loan, determining its solvency and financial condition. These calculations are made on the basis of various indicators using computers. Besides introducing various measures which may include the following:

- creation of the special reserve for reimbursement of expenses that may arise when loan defaults;
- development and creation of each bank personal guarantees repayment of the loan in the form of financial (pledge) or intangible collateral (warranty, guarantee of another bank, insurance company, individual, etc.);
- securitization credits that transfer of debt on loans to marketable securities and create

significant quality assets that are identical in yield, timing and nature of the loans;

- credit risk insurance. In this case, the commercial bank uses various insurance companies and transfer part of the risks that company;
- to reduce the risk of banking, when issuing credit in developed countries increasingly becoming spreading so-called syndicated financing. Its meaning is in the fact that the loans (especially large size) are provided not by one bank only, but several borrowers. Accordingly, the risk in this case is also distributed among these entities. This type of loan has given positive results in Russia and other countries.

In the study of the dynamics of lending by banks such as Raiffeisen Bank Aval, Praxev Bank, Erste Bank has determined the overall trend over the past three years to reduce lending [4,5,6] (Fig. 1).

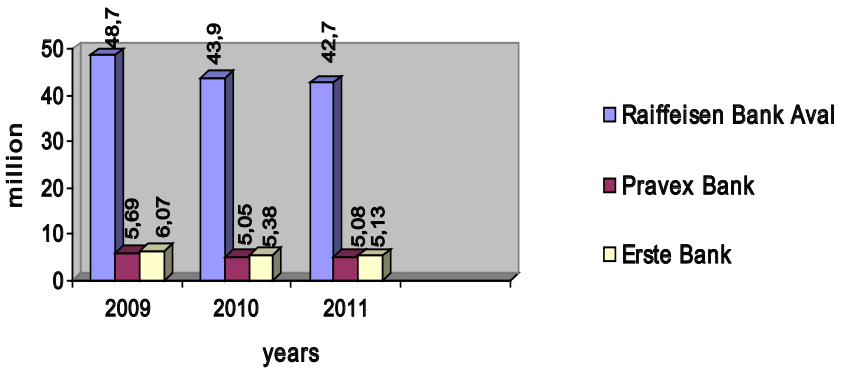

Figure 1 Dynamics of lending by large banks of Ukraine for 2009-2011

In the conditions of the economic crisis in Ukraine and in the world the commercial banks provide clients mostly with short-term or, in fewer, medium loans. Long-term loans, including mortgages, are not very effective for banks, because they require putting in requisition for the long term large resources with considerable risk. Based on the above data, we can conclude that for the last three years dynamics of credit of Ukrainian banks has dropped. This was due, primarily, the influence of the global economic crisis and inopportune transactions of credit resources, and as a result, the lack of available cash in banks.

Condition of market relations in Ukraine, especially in economic crisis requires further development of bank credit system for legal and individual clients. To improve the system of lending Ukrainian banks should follow next steps:

1. Differentiation and expansion of banking operations (except credit and deposit).
2. Reducing the interest on the loan due to large margin of national banks (to be in credit for businesses and individuals is unprofitable).
3. Increased confidence in banks by individuals and legal entities.
4. Improving the efficiency of credit bureau various banks and combining them into unified

interconnected network.

REFERENCES

1. Kovalenko DI Money and Credit: Theory and Practice. Textbook. K.: Center educational literature, 2011.-352p.
2. Kolotuha SM, Vlasyuk S. Money and Credit: teach. important among. - K.: Knowledge, 2012.-495p.
3. Bulletin of the National Bank of Ukraine № 5 2012 [electronic resource]. - Mode of access: www.bank.gov.ua
4. Website Erste Bank [electronic resource]. - Mode of access: <http://www.erstebank.ua>
5. Website Prveks Bank [electronic resource]. - Mode of access: <http://www.pravex.com>
6. Website Raiffeisenbank Aval [electronic resource]. - Mode of access: <https://www.aval.ua>

Annotation

The article deals with the status, features and shortcomings of the existing bank lending system in Ukraine. Study the current situation, dynamics and structure of the banking credit is based on the materials of the leading banks in Ukraine. The main shortcomings of bank lending and proposals for their elimination based on the conducted analysis were identified.

Анотація

В статті розглядаються стан та особливості існуючої системи банківського кредитування в Україні, визначаються її недоліки. На матеріалах провідних банків України проводиться дослідження існуючого положення, динаміки та структури надання ними кредитів. На підставі проведеного аналізу, визначаються основні недоліки системи банківського кредитування та зазначаються пропозиції щодо їх усунення.

Головина Е.А.

магистрант СГА (г. Москва)

Казахский Агротехнический университет им.С.Сейфуллина, г. Астана, ассистент

ОЦЕНКА СОСТОЯНИЯ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО И СРЕДНЕГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В РК

Предпринимательство как экономическое явление отражает товарный характер отношений с хозяйствующими субъектами на основе действия экономических законов рыночной экономики (спроса и предложения, стоимости, конкуренции и др.) и всех инструментов товарного производства и обращения (цены, денег, финансов, кредита и т.д.).

Предпринимательство, как социальное явление, отражает возможности каждого дееспособного индивидуума быть собственником дела, проявлять с наибольшей отдачей свои индивидуальные способности, творчество; проявляется в формировании нового слоя людей - предприимчивых, тяготеющих к самостоятельной хозяйственно-экономической деятельности, способных создавать собственное дело, преодолевать сопротивление среды и добиваться поставленных целей. При этом оно способствует увеличению численности наемных работников, которые, в свою очередь экономически и социально заинтересованы в устойчивости предпринимательской деятельности. Чем эффективнее функционирует предпринимательская организация, тем устойчивее экономика региона, увеличиваются поступления средств в бюджет и государственные внебюджетные социальные фонды, растет численность рабочих мест, сокращается уровень безработицы, повышается уровень материального положения наемных работников.

В известной мере предпринимательство отражает и политическую ситуацию в стране. С одной стороны, условия и факторы его развития зависят от политической обстановки в стране (благоприятной или неблагоприятной), а с другой стороны, предпринимательские ассоциации, объединения, союзы сами оказывают влияние на формирование политической обстановки в стране, принимая участие в политической деятельности государства.

В Казахстане число зарегистрированных субъектов малого и среднего предпринимательства (МСП) в 2012 г. снизилось на 2% по сравнению с 2011 г. и составило 929 тыс. единиц, хотя доля действующих субъектов МСП в их общем числе составила в 2011 году 80%, т.е. 740 тыс. единиц, данная величина оставалась практически неизменной на протяжении последних лет.

Доля вклада субъектов МСП в валовом внутреннем продукте в 2011 году составила 20,2%. Численность граждан, занятых в малом предпринимательстве не превысила 29,2% от общей численности занятых в экономике страны (рисунок 1).

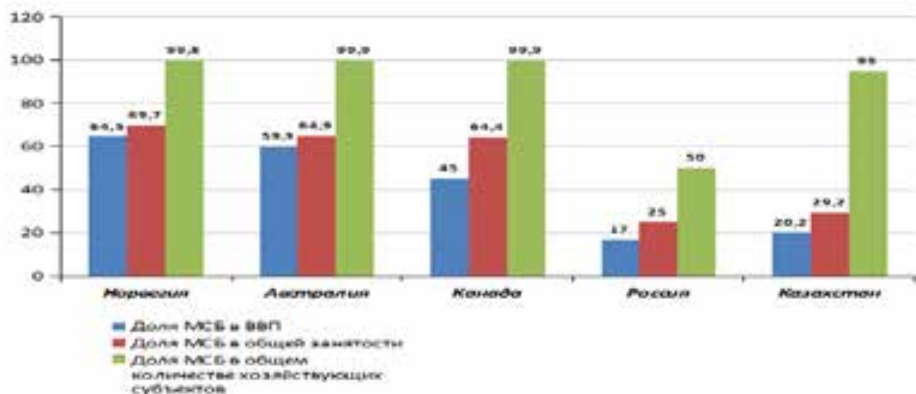

Рисунок 1. Вклад и занятость МСП в ВВП в сравнении с зарубежными странами, 2011 г.

Согласно данным Агентства по статистике доля вклада субъектов МСП в ВВП в 2005 году составляла 17,4%, к 2010 году – 20,2% (данный показатель рассчитывается раз в год). До расчета данного показателя по новой методике доля МСП составляла 31,7%. Тем не менее, это тоже низкий показатель. Поэтому перед государством поставлена стратегическая задача к 2020 году увеличить долю МСП в ВВП страны на 7-10%.

Необходимо отметить, что низкий вклад МСП в ВВП (20,2%) по сравнению с развитыми странами (Германия – 57%, Великобритания – 52, США – 52, Франция – 50%), вызван тем, что большую долю в ВВП создает крупный бизнес (7% крупного бизнеса создает 70% ВВП, представленного нефтяным и горно-металлургическим секторами). Эта ситуация отражает структуру нашего бизнеса, в большей части сосредоточенного в сырьевых отраслях.

В разрезе регионов наибольшее количество субъектов МСП на конец 2011 года зарегистрировано в г. Астана. Также наблюдается предпринимательская активность в Восточно-Казахстанской, Актюбинской, Алматинской и Атырауской областях.

Сложившаяся отраслевая структура малых предприятий практически не меняется в последние годы: 42,8% функционирующих субъектов МСП заняты в сфере торговли, 2,3% - в сфере строительства, и всего 2,5% - в сфере промышленности, что в четыре раза меньше аналогичного показателя в зарубежных странах.

Основные выводы:

- ✓ Низкий вклад МСБ в ВВП (20,2%) и в занятость (29,2) в сравнении с развитыми странами

- ✓ Доля активных субъектов МСБ в общем количестве зарегистрированных субъектов МСБ – 80%

- ✓ Незначительные доли МСБ в строительстве и промышленности в сравнении с развитыми странами

Данные выводы в очередной раз подтверждают, что такая тенденция развития МСП не способствует диверсификации экономики.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЕРТИКАЛІ КОРПОРАТИВНОГО СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ

Досліджено і розглянуто проблеми інтелектуального забезпечення вертикалі корпоративного стратегічного управління у світлі розширення й поглиблення економіки знань. Показано, що активізація цих процесів вимагає переробки традиційних структур і методів корпоративного стратегічного планування. Запропоновано рекомендації, спрямовані на забезпечення розвитку корпоративного стратегічного планування на принципах і положеннях економіки знань.

Ключові слова: інтелектуальне забезпечення, корпорація, управління, стратегічне планування.

Вступ. Активізація процесів розширення й поглиблення економіки знань вимагає перегляду традиційних структур і методів корпоративного стратегічного планування. З'являється потреба в нових методах стратегічного планування, спрямованих на забезпечення розвитку корпорації на принципах і положеннях економіки знань.

Метою дослідження є розробка системи інтелектуально-організаційного забезпечення вертикалі корпоративного управління в умовах поширення й поглиблення економіки знань.

Виклад основного матеріалу дослідження. Процеси розширення використання знання як ресурсу та продукту виробництва містять істотний потенціал підтримки економічного зростання українських підприємств і економіки в цілому. Належне опанування знань створює передумови для створення стійких і невід'ємних від підприємства конкурентних переваг, у тому числі й у глобальному масштабі, а також здатне забезпечити захист від посягань на цілісність самого підприємства. Проте для активізації когнітивного потенціалу необхідна істотна перебудова системи управління корпоративними підприємствами. Загальну тенденцію руху до «економіки знань» академік Макаров В.Л. характеризує таким чином: «Спочатку була економіка, заснована на фізичній праці і сільському господарстві. Її змінила індустріальна економіка, що базується на використанні природних ресурсів. На зміну останньою поступово приходить економіка, що базується на знаннях» [1, с. 23]. Конкретніше, у новій економіці знання виступатимуть в якості:

- а) безпосереднього продукту діяльності;
- б) предмета безпосереднього вжитку;
- в) виробничого ресурсу, використовуваного в процесі виробництва продукції;
- г) предмета розподілу й ринкових трансакцій;
- д) знаряддя або інструменту управління;
- е) засобу збереження і консолідації суспільства. [2, с. 18]

З яких джерел підприємство може на регулярній основі черпати вихідні дані для формування знання або вже «готові» знання? По-перше, придбання знань та інформації на ринку знань або «відкритому доступі»; по-друге, найм на роботу нових працівників, консультантів, що володіють відповідними знаннями; по-третє, вивчення продукції інших підприємств (зокрема, підприємств-конкурентів). Проте корпоративні підприємства мають ще одне вельми перспективне джерело знань, необхідне для його успішної діяльності, - це зовнішні акціонери.

Місія акціонерів у житті підприємства носить не стільки управлінський характер, скільки інформаційно-когнітивний. Рада директорів, екстрагуючи та фіксуючи інформацію окремих акціонерів і «сукупного акціонера», повинна стати органом, що здійснює перетворення інформації на знання, акумуляцію цих знань, використання знань у процесі підготовки й ухвалення стратегічних рішень.

Зрозуміло, що якщо йдеться про зовнішніх акціонерів, то інформація, що надходить від них, належатиме головним чином до зовнішнього середовища підприємств. У цих умовах видається доцільним, щоб на кожному підприємстві був створений спеціальний орган, який можна назвати технічна або техніко-економічна рада (ТЕР). У його складі мають бути вищі менеджери, технічні фахівці, керівники великих підрозділів, адміністративно-управлінський персонал. ТЕР акумулює інформацію про внутрішню предметну область і готує її для ухвалення стратегічних рішень.

Для збалансованого управління, що спирається на знання, на підприємстві також має бути створений самостійний керівний орган, що має всю повноту знань як про зовнішнє, так і про внутрішнє середовище підприємства й усю повноту прав на ухвалення стратегічних рішень. Таким органом може стати Рада корпоративних знань.

Процеси когнітивізації і трансформації суспільства висувають свої виклики практично перед кожним підприємством, і кожне підприємство має знайти свою відповідь, розробити свою систему використання та накопичення знань, свої прийоми стратегічного планування й управління в умовах світу, що постійно трансформується.

Література:

1. Макаров В. Л. Формирование экономики знаний: концепции и проблемы // Гл. 1 в книге Инновационное развитие: экономика, интеллектуальные ресурсы, управление знаниями / Под ред. Б. З. Мильнера. — М.: ИНФРА-М, 2009. С. 11-26.
2. Долгопятова Т.Г. Эмпирический анализ трансформации собственности, эффективности и инвестиционной деятельности промышленных предприятий / Долгопятова Т.Г., Уварова О.М. // Экономическая наука современной России. - 2005. - № 3. - С.15-23.

Добрянська Н.А.

кандидат економічних наук, доцент, Одеський державний аграрний університет

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СКОТАРСТВА В УКРАЇНІ

Оснoву агропромислового комплексу України становить сільське господарство. З середини 90-х років сільськогосподарське виробництво України зазнало великих змін. Вітчизняне скотарство характеризується спадом обсягів виробництва продукції. За даними Держкомстату України, у 2011 році виробництво молока становило 11,1 млн т, що на 1,4% менше попереднього; м'яса великої рогатої худоби 169,1 тис. т (у живій вазі) або на 2,6% менше, як видно з рис. 1.

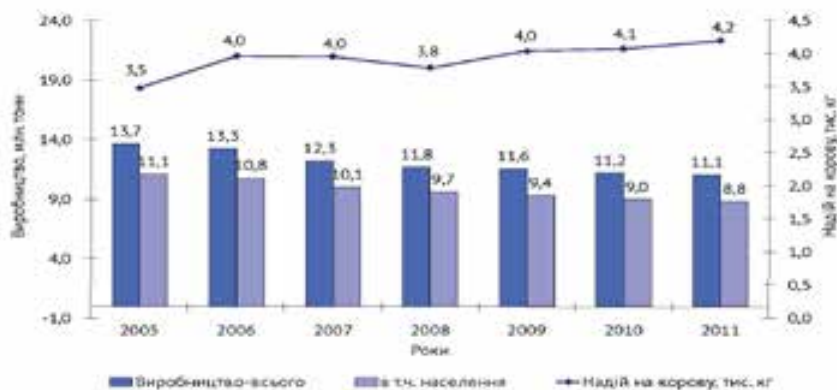

Рис. 1 Динаміка виробництва молока в Україні

Основний вплив на зменшення виробничих показників мало скорочення поголів'я тварин. Лише за 2011 рік чисельність великої рогатої худоби в усіх категоріях господарств зменшилася на 23 тис. гол. (рис. 2).

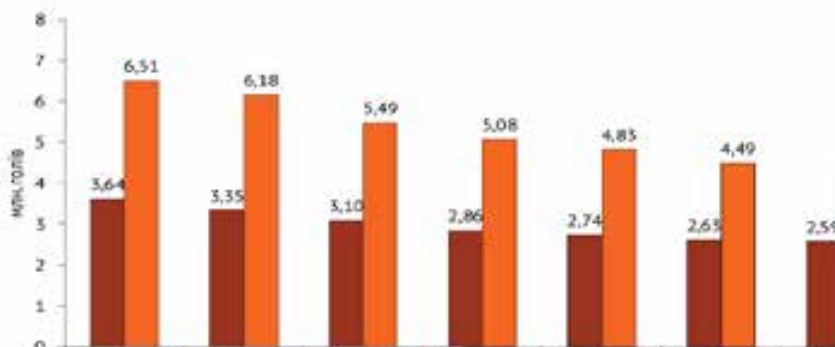

Рис. 2 Динаміка поголів'я великої рогатої худоби в Україні

Позитивним фактором розвитку галузі стало зростання продуктивності худоби. За підсумками минулого року надой молока на середньорічне поголів'я

корів становили 4,1 тис. кг, що на 3% перевищувало рівень попереднього року; середньодобові прирости худоби - 480 г (+4,3%). Однак такого зростання продуктивності тварин було недостатньо для стабілізації виробництва на рівні 2010 року.

Основними причинами негативного впливу на розвиток галузі є низька ефективність скотарства. Незважаючи на високі минулорічні закупівельні ціни на молоко, галузь залишається мало привабливою для господарників. Якщо в травні 2011 року середня закупівельна ціна на молочну сировину, вироблену у сільськогосподарських підприємствах, становила 2,9 тис. грн/т, то в жовтні досягла 3,8 тис. грн./т. Проте навіть така цінова ситуація не забезпечує належний рівень ефективності галузі. Рентабельність виробництва молока у 2010 році становила 17,7% (1,4% у 2009 році), м'яса великої рогатої худоби - 35,9% (-32,9%). Такі результати діяльності в скотарстві ускладнюють навіть просте відтворення галузі, не говорячи про її розширений розвиток.

Наразі в сільськогосподарських підприємствах домінують морально застарілі технологічні й технічні засоби виробництва, що обумовлює високу енергоємність виробничих процесів та собівартості продукції.

Основним завданнями галузі в ближчій перспективі є забезпечення потреб внутрішнього ринку якісною та доступною для широкого споживача продукцією, а також збільшення експортного потенціалу молока та молочної продукції. Основою стабільного функціонування галузі в майбутньому є крупнотоварне виробництво. Проте сектор відразу не зможе перейти на такі масштаби. Для цього необхідні значні суми коштів для капіталовкладень. Для прикладу, орієнтовна потреба в засобах для будівництва сучасного молочнотоварного комплексу на 1,2 тис. гол становить 93 млн грн, або 77 тис. грн на 1 скотомісце. Враховуючи річні поточні витрати на рівні 18 млн грн, виручки від реалізації продукції 29 млн грн, рентабельність виробництва становитиме 60%, що забезпечить повернення інвестицій через 8 років. Такі проекти будуть привабливими для інвесторів, які пов'язують свою майбутню діяльність із молочним бізнесом.

Досягнення перспективних показників розвитку галузі не можливе без підвищення ефективності господарювання у дрібних товаровиробників. Прикладом у цьому може стати Польща, де близько 90% молока виробляється господарствами населення та забезпечується постачання майже 70% загальних надходжень сировини на переробні підприємства. 5-7 років тому в країні домінували господарства з утриманням до 10 корів, то в останні роки їх чисельність досягає 25 і більше. Доходи таких фермерів становлять від 50 тис. євро на рік. Приклад Польщі може стати зразковим для господарств сільського населення України.

Література

1. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку використання у 2010 році коштів Стабілізаційного фонду, що спрямовуються на часткове відшкодування сільськогосподарським товаровиробникам вартості будівництва та реконструкції тваринницьких ферм і комплексів" (від 4.10.2010 № 900) // Офіційний вісник України. – 2010. – № 75. – Ст. 266.
2. Україна у цифрах 2012 [Статистичний збірник]. – Державний комітет статистики України – Київ, - 2013. – 252 с.

Харинович-Яворская Д.О.

аспирант Киевского национального торгово-экономического университета

АНАЛИЗ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ТЕРРИТОРИАЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ РОЗНИЧНЫХ ТОРГОВИХ СЕТЕЙ В ЗАПАДНОЙ УКРАИНЕ

Торговля как сфера национальной экономики по своей форме и содержанию относится к числу сложных социально-экономических систем и выполняет жизненно важные задачи и функции. Она занимает особое место в структуре национальной экономики и в системе экономических отношений. Также она опосредует товарно-денежный обмен в огромных размерах - более 600-800 млрд. грн. ежегодно, формирует не менее 14% ВВП и, несомненно является важным фактором экономического роста [1, с.2]. Одной из необходимых условий повышения эффективности функционирования торговли является достижение максимальной сбалансированности и соответствия ее территориальной организации спроса населения с интересами самих торговых предприятий. Кроме того, в пределах регионов наблюдаются диспропорции и деформации в обеспечении населения розничной сетью, торговыми площадями, структурой товарооборота. В региональной структуре наиболее выраженные деформации сложились в товарообороте. Ведь товарооборот на одного человека достаточно низкий по сравнению с показателями европейских стран-соседей - 2845 грн. в год или 347\$. А в отдельных областях этот показатель составляет 55-60% среднего уровня по Украине.

Поэтому необходимо провести качественный анализ территориальной организации розничных торговых сетей для усовершенствования размещения объектов согласно имеющегося потенциала их функционирования и территориального разделения труда.

Территориальная организация розничной торговой сети свидетельствует о различной обеспеченности в региональном разрезе, которую можно увидеть из рис. 1.

Рис. 1. Регионы Украины, в которых открывались магазины в 2012 году

Наибольшая часть торговых сетей находится в Восточной Украине. Однако, на протяжении 2009-2012гг. Западная Украина является наиболее приоритетным регионом для экспансии современных продовольственных операторов и занимает второе место после Восточной Украины. Так, по итогам 2012 года на этот регион пришлось 15% от общего числа магазинов, открытых в этот период времени.

На сегодняшний день в Западной Украины работает около 30 торговых операторов, в управлении которых находится 2 и больше магазинов. Примечательно, что треть из них представляют местные компании и лишь 10 компаний представляют другие регионы. Таким образом, доминирование локальных операторов является одним из главных трендов развития рынка розничной торговли Западной Украины. В 2012 году под управлением 30 операторов, действующих на территории Западной Украины, находилось около 520 торговых точек шести самых популярных форматов (супермаркеты, магазины у дома, гипермаркеты, дискаунтеры, cash&carry и деликатес-маркеты), динамика открытия которых представлена на рисунку 2. При этом суммарная торговая площадь всех объектов уже превысила 370 тыс. кв. м. (рисунку 3).

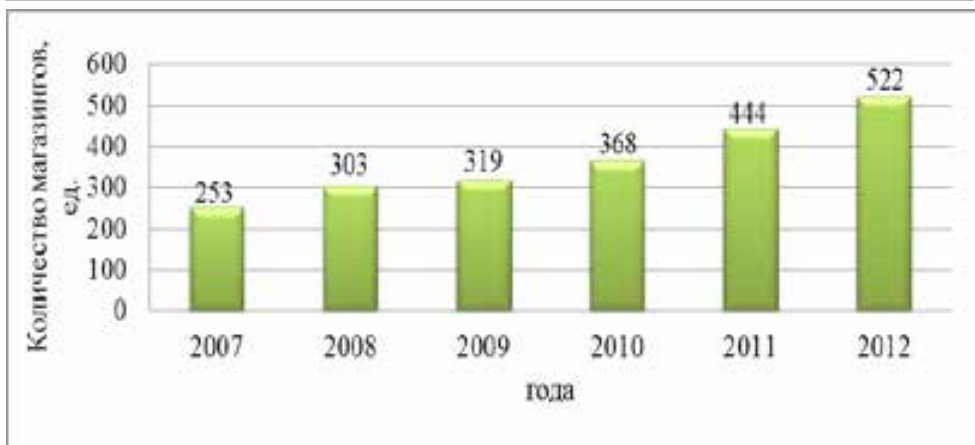

Рис.2. Динамика открытия новых магазинов в Западной Украине в период 2007-2012 гг.

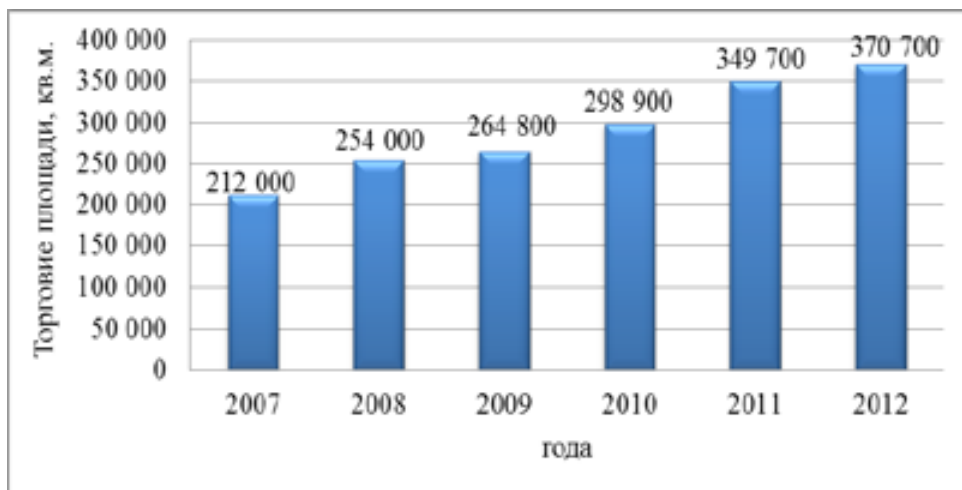

Рис.3. Динамика роста суммарной торговой площади FMCG магазинов в Украине, 2007-2012 гг., кв. м.

Согласно таблице 1 анализ размещения торговых сетей в Западной Украине показал, что в формировании товарооборота этого экономико-географического региона доминирующее положение занимают три национальные компании (холдинг «Fozzy Group», ЗАО «Евротэк», компания «Фуршет» и ООО «Торговый Дом Аванта»), одна региональная (ООО «Корпорация ПАККО») и одна международная («Metro Cash & Carry»).

Торговые сети, которые работают на рынке Западной Украины

№	Компания	Сети	Центральный офис	Формат	Количество магазинов в регионе, 2012	Торговая площадь в регионе, кв.м., 2012 (S)
1	2	3	4	5	6	7
1	Fozzy Group	Сильпо, Форн, Fozzy	Киев	супермаркет, магазин у дома, cash&carry	34	55 000
2	ПАККО Холдинг	Вопак, Пакко	Луцк	супермаркет, cash&carry, магазин у дома	86	41 800
3	Metro Cash & Carry Украина	METRO Cash&Carry, Metro база	Киев	cash&carry	7	37 300
4	ЗАО «Фуршет»	Фуршет	Киев	супермаркет	16	24 000
5	ООО «Торговый Дом Аванта»	Колибрис, Наш!, 555	Луцк	дискаунтер, магазин у дома	51	23 500
6	ЗАО «Евротек»	Арсен, Фреш, Евротек	Львов	супермаркет, гипермаркет, cash&carry	9	23 100
7	ООО «Торговая сеть «Барвинок»	Барвинок, Торговый світ	Львов	супермаркет, магазин у дома	47	23 000
8	ООО ТПК «Львовхолд»	Рукавичка, Під Боком	Львов	магазин у дома, супермаркет, гипермаркет	62	20 100
9	Volwest Group	Наш Край, Наш Край-експресс, Дисконт	Луцк	супермаркет, магазин у дома	88	18 900
10	ООО «Закарпатская продовольственная группа»	Барва	Мукачехо	супермаркет	8	18 000
11	ООО «Ритейл Групп»	Велика Кишеня, Велмарт, Просто маркет	Киев	супермаркет, гипермаркет	5	15 200
12	ООО «Таврия-В»	Таврия-В	Одесса	гипермаркет, супермаркет	2	8 800

13	ТОВ «РОМА»	Норма, Рома, Тайстра	Черновцы	супермаркет, дискаунтер, cash&carry	34	8 800
14	ООО «Ашан Украина Гипермаркет»	Auchan	Киев	гипермаркет	1	8 000
15	ООО «Новус Украина»	NOVUS, Райцентр	Киев	супермаркет, магазин у дома	4	7 000
16	ООО «Адвентіс»	Караван	Киев	гипермаркет магазин у дома,	1	6 950
17	ПТД	Гостинний дім, Господарочка	Калуш	супермаркет, cash&carry	8	6 000
18	ЗАО «Бакалея»	Економ, Бакалія	Хмельницький	магазин у дома, cash&carry	16	5 200
19	ООО «Континиум- трейд»	Там Там, express Там Там	Луцк	супермаркет гипермаркет,	2	4 150
20	ООО «Край»	Край	Киев	супермаркет супермаркет	1	2 990
21	ТД «Салют»	Салют	Луцк	супермаркет, магазин у дома	7	2 750
22	ЧП «Колос»	Колос	Черновцы	магазин у дома, супермаркет	11	2 500
23	ООО «ЕКО»	Еко-маркет	Киев	супермаркет, магазин у дома	2	1 850
24	ООО «Дастор- Ужгород»	Дастор	Ужгород	супермаркет	1	1 800
25	ООО «Північ-Центр»	Сам-Маркет	Сарны	магазин у дома	6	1 050
26	ТзОВ «Маневр»	Маневр	Ив.-Франковск	супермаркет, магазин у дома	3	1 000
27	І Фест	Два кроки від хати	Львов	магазин у дома	5	850
28	ООО «Орвіс»	Клів	Тернополь	магазин у дома	1	580
29	«Опера-Маркет»	Опера-Маркет	Львов	супермаркет	1	400
30	ООО «Клевер-Сторес»	СІМ-23	Луцк	магазин у дома	3	1 30
ВСЕГО					522	370 700

* составлен на основе [2]

Учитывая тот факт, что во Львовском регионе проживает наибольшее количество населения среди всех областей Западной Украины (здесь находится и наибольшее число больших городов) - 2540,9 тыс. человек, легко объясняется тот факт, что здесь сконцентрировано наибольшее число торговых объектов (31% от общего числа всех магазинов региона). На второй позиции идет Волинская область, где расположено 16% от общего массива магазинов. Меньше всего современных маркетов на 2012 год сконцентрировано в Закарпатской и Тернопольской областях, рис.4.

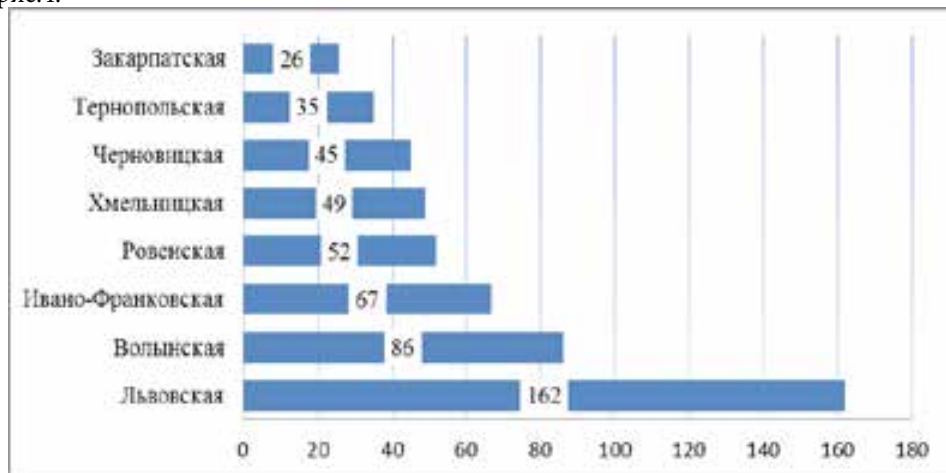

Рис. 4. Количество магазинов в областях Западной Украины

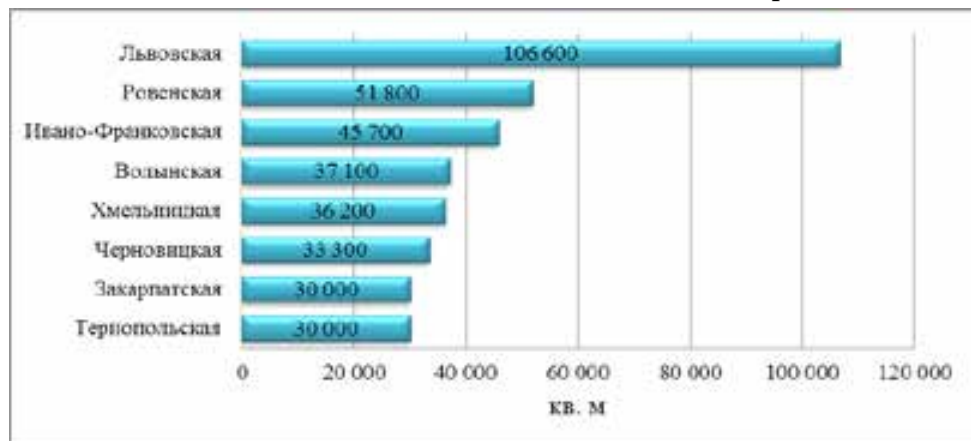

Рис. 5. Суммарная торговая площадь в Западной Украине на 2012 год

Согласно рисунку 5, по показателю суммарной торговой площади также лидером региона является Львовская область, магазины которой совместно занимают площадь равную 106,6 тыс. кв. м. Далее идут Ровенская (51,8 тыс. кв. м.) и Ивано-Франковска (45,7 тыс. кв. м.) области.

Самыми популярными форматами FMCG маркетов, которые открывались

в Западной Украине в последние два года, были магазины у дома. На объекты этого формата пришлось около 65% от общего числа сданных в эксплуатацию торговых точек в указанный период времени (рисунок 6). Растущая популярность магазинов у дома после финансового кризиса объясняется наименьшим объемом инвестиций, необходимых в открытие объектов такого формата.

* в мониторинг входят исключительно сетевые продовольственные магазины современного типа

Рис. 6. Форматы магазинов, которые открывались в Западной Украине в 2011-2012 гг., шт.

В то же время, на рынке Западной Украины несколько сторнируют супермаркеты, поскольку магазинами этого формата рынок региона сегодня насыщен больше всего.

За последние 2 года в регионе Западной Украины было открыто 2 продовольственных гипермаркета - при этом даже эти открытия носят формальный характер, поскольку имели вид ребрендинга бывших магазинов «Велика Кишеня» в гипермаркеты «Велмарт» (в Ужгороде и Черновцах). Поэтому рынок крупноформатных торговых объектов в Западной Украине пока малодинамичен.

Самый динамичный розничный формат Украины последних лет – дискаунтеры – в Западном регионе пока не приживается. Это объясняется тем, что единственный крупный оператор страны, работающий в этом формате – сеть «АТБ» - пока не представлена своими магазинами в Западной Украине. Правда, стоит отметить, что в 2012 году компания «РОМА» (Черновцы) начала проект по развитию сети магазинов низких цен под вывеской «Тайстра».

По уровню насыщенности Западной Украины современными FMCG

объектами, то на сегодняшний день этот регион входит в число наименее концентрированных. Так, по состоянию на III квартал 2012 года показатель насыщенности Западной Украины маркетами современного типа составлял 36 кв.м./1000 жителей (меньше только в Центральной Украине).

Стоит отметить, что за последние 2 года на рынке розничной торговли продовольственными товарами Западной Украины произошел целый ряд сделок по поглощению:

- в 2011 году компания «Пацко» (Луцк) взяла под свое управление около 30 бывших торговых точек сети «Фаворит» (Ивано-Франковск). На сегодняшний день большинство из них прошли процесс ребрендинга и были реформатированы в супермаркеты «Вopak» или магазины cash&carry «Пацко»;

- в конце 2011 года была зафиксирована сделка, согласно которой сеть магазинов «Барвинок» стала владельцем 6 объектов в г. Стрый (Львовская область), ранее работавших под вывеской «Ирина»;

- в конце 2012 г. компания «Львовхолд» поглотила торговую сеть из шести магазинов «Степ» во Львове и Львовской области. Все объекты уже прошли реформатирование и работают под вывеской «Рукавичка».

Кроме того, за указанный отрезок времени было зафиксировано ряд примеров, когда компании начинали развитие нового для себя формата:

- компания «Континиум-Трейд» сдала в эксплуатацию пилотный проект супермаркета «express Там Там» в Луцке;

- компания «РОМА» в 2012 году открыла 4 первых магазина низких цен по вывеской «Тайстра».

Более того в 2012 году на рынке Западной Украины появилась новая торговая сеть магазинов у дома – «Сім-23».

Подводя итоги, следует констатировать, что вышеприведенная характеристика торговых сетей Западной Украины свидетельствует о сложившейся рыночной среде потребительского рынка, его территориальной дифференциации по уровню развития показателей торговли и торговой сети. Однако процессы трансформации торговой сети имеют устойчивые тенденции к становлению ее на качественно новой основе, которые сопровождаются отраслевыми преобразованиями:

- расширением существующих сетей за счет поглощения мелких сетей и покупки магазинов старого формата;
- развитием различных форматов торговли, в частности, увеличением доли гипермаркетов и «магазинов у дома»;
- увеличением объемов инвестиций в реализацию новых проектов в торговой сфере, что способствует ее активному развитию.

Источники:

1. Барная М.Ю. Конкурентная среда розничных торговых предприятий: механизмы и пути развития. // Автореф ... на соискание ученой степени к.э.н., специальности 08.00.04 - 08.00.04 - экономика и управление предприятиями (экономика торговли и услуг). - Львов, 2008.- 23 с.
2. Тенденции развития украинского ритейла в 2012 г. // <http://www.gtpartners.com.ua>

ВЗАИМОСВЯЗЬ ФИНАНСОВОГО РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ ЭКОНОМИК И БЕДНОСТИ НАСЕЛЕНИЯ

Современное экономическое развитие, как на микро-, так и макроуровне, обуславливает возрастание роли финансовых отношений в формировании социально-экономического благосостояния любого государства. Это можно объяснить тем, что наряду с технологиями, производительностью труда и капиталом, инновациями, накоплением человеческого капитала, финансовая система обеспечивает долгосрочные кумулятивные эффекты для экономического роста. В тоже время, если финансовое развитие обуславливает экономический рост, то это, в свою очередь, приводит к повышению социального благосостояния государства в целом. Однако динамика и структура этих изменений будет зависеть от уровня развития национальной экономики, уровня ее интегрированности в мировое хозяйство, развития механизмов финансового рынка, институциональной системы реализации хозяйственных отношений и др. В результате можно утверждать, что одни и те же процессы, меры экономической и финансовой политики в разных странах будут иметь отличный эффект.

Если развитие финансовых рынков приводит к экономическому росту, то соответственно возрастает совокупный ВВП и совокупные доходы населения, что подтверждается многочисленными эмпирическими исследованиями. Так страны с высокими доходами имеют в шесть раз больший показатель финансовой глубины (кредиты частному сектору / ВВП), чем страны с низкими доходами. В то же время именно для последних характерны относительно более высокие темпы прироста финансовой глубины – 63% и 33% [1, с. 16]. Это позволяет утверждать, что потенциал роста совокупного ВВП на душу населения в развивающихся странах выше, чем в развитых. В свою очередь, это способствует сокращению неравномерности распределения доходов между развитыми и развивающимися странами мира. Расчеты [2] демонстрируют, что рост финансовой глубины на 10% сокращает бедное население на 2,5-3%, а рост этого же показателя на 1% снижает распространение недоедания на 0,2-0,5% [3].

Однако взаимосвязь между развитием финансовой системы и бедностью определяется не только тем, что первое создает условия для экономического роста, но и либерализацией финансовых отношений, которая обеспечивает широкий доступ населения к финансовым услугам, способность банковских учреждений мобилизовывать сбережения, распределять капитал в наилучшие инвестиционные проекты, контролировать использование заемных средств предпринимателями. Так, по расчетам [4] либерализация финансовых рынков за 25 лет, начиная с 1980 г., как в развитых странах, так и развивающихся странах, обеспечила увеличение темпов ежегодного роста реального ВВП на 1%.

В то же время, существующие исследования не демонстрируют однозначных

выводов относительно прямой зависимости между финансовым развитием и справедливостью в распределении доходов населения. Отдельные расчеты подтверждают наличие связи – для 20% беднейшей части населения 60% выгод от финансового развития обеспечивается за счет общего экономического роста, 40% – в результате более справедливого распределения доходов, а сокращение людей, живущих менее чем на 1 доллар в день, на 50% зависит от финансового ускорение экономического роста и на 50% – от финансового снижение неравенства доходов [5, с. 27]. В то же время, исследуя источники роста доходов беднейшего квинтеля населения, Краа [6] определил эффект «роста» в 70% и эффект «перераспределения» в 30% в краткосрочном периоде (в среднем три года) и 97% и 3% соответственно в долгосрочном. При этом основным источником роста доходов беднейшего квинтеля обнаружено средние доходы, уровень которых напрямую зависит от экономического роста [7]. Следовательно, учитывая, что экономический рост связан с финансовым развитием, можно утверждать, что последний прямо или косвенно влияет на уровень неравномерности распределения доходов.

Исследования взаимосвязи развития финансовой системы и структуры, динамики доходов населения можно разделить на две основные группы. Первая группа моделей [Rajan and Zingales (2003) [8], Beck, Demirgüç-Kunt, Levine (2007) [9]] демонстрирует, что развитие финансовой системы стимулирует эффективное распределение капитала, ускоряет его оборачиваемость, уменьшает кредитные ограничения, в дальнейшем расширяет доступ к капиталу, стимулирует бедных инвестировать и снижает неравенство в распределении доходов. Кроме того, финансовое развитие будет иметь наибольшее положительное влияние именно на доходы наиболее бедных [Binswanger, Khandker and Rosenzweig (1993) [10], Townsend (2006) [11]] и наибольший эффект (снижение коэффициента Джини) будет проявляться в системах с высоким уровнем развития финансового посредничества; в лучше развитой финансовой системе доходы беднейшего квинтеля населения растут быстрее, чем в среднем по стране; процент населения, живущего на 1-2 доллара в день сокращается быстрее при более высоких уровнях финансового развития [Beck, Demirgüç-Kunt, Levine (2007) [9]]. В свою очередь, сокращение бедного населения способствует финансовому развитию.

Другая группа моделей свидетельствует, что финансовое развитие может углубить неравномерность распределения доходов за счет того, что финансовые услуги на раннем этапе развития рынка доступны, прежде всего, богатым. Кроме того, именно у последних есть больше возможностей путем экономического воздействия или через прямое политическое управление влиять на распределение капитала, валюты, кредитов; защищать свою собственность от внешней и внутренней конкуренции; лоббировать правительственные решения. Это может негативно сказаться на экономическом росте [(Alesina, Rodrik (1994), Rodrik (1999) Barro (2000)] [12, с. 5].

Кроме того, отсутствие доступа бедных к кредитным ресурсам ограничивают возможности для них и их детей получить образование, требуют от детей обеспечивать родителей в преклонном возрасте. В случае многодетной семьи, текущие расходы увеличиваются, существенно уменьшаются инвестиции в физический и человеческий капитал, а в случае отсутствия сбережений, все шире развивается неформальный

сектор. Со временем малообразованная молодежь пополняет группу безработных, что, помимо прочего, создает политическую, социальную напряженность в обществе. Одновременно возрастает использование детского труда [Honohan (2003) [2], Dehejia and Gatti (2002) [13], гендерное неравенство [Fuwa (2006)].

Все перечисленное выше подтверждает вывод, что динамика роста и дифференциации доходов зависит от начального распределения богатства [Galor и Zeira (1993) [14], Banerjee и Newman (1994)]. Далее, с организационно-институциональным усовершенствованием все больше субъектов получает доступ к финансовым услугам, в результате чего финансовое развитие способствует росту совокупных доходов большей части общества и неравенство в распределении доходов постепенно уменьшается. То есть существует перевернутая U-зависимость между неравенством доходов и экономическим ростом [15]. На первом этапе выгоды от развития финансовых рынков перераспределяются в пользу богатых, а затем с организационно-институциональным совершенствованием финансовой системы все больше субъектов получает доступ к финансовым услугам, что способствует росту совокупных доходов большей части общества и уменьшению социального неравенства. Такие изменения будут для каждой страны отличаться, как по степени интенсивности, так и по продолжительности. По некоторым расчетам этот период может составить от 70 до 150 лет [16]. Поэтому большинство исследователей делают вывод, что показатель неравенства в распределении доходов внутри страны относительно стабилен, в то же время, существенные изменения в дифференциации доходов наблюдаются между странами.

Итак, обобщая исследования о зависимости между финансовым развитием и доходами населения, можно сделать выводы:

Во-первых, так или иначе финансовое развитие способствует росту благосостояния бедной части населения. При этом важен не только рост глубины финансового рынка, но и расширение доступа населения к финансовым услугам.

Во-вторых, наибольший эффект финансового развития для роста благосостояния имеют развивающиеся страны, а выравнивание доходов между членами общества – развитые.

В-третьих, с развитием финансовой системы на первом этапе неравенство в распределении доходов усиливается, а дальше с организованным институциональным развитием финансовой системы за счет расширения круга участников, снижение неполноты (асимметрии) рынков капитала доходы бедных растут более быстрыми темпами, и несправедливость в распределении доходов уменьшается.

В-четвертых, финансовое развитие приводит к экономическому росту, что, в свою очередь, обеспечивает улучшение системы образования, здравоохранения, обуславливает повышение качества рабочей силы, а также, соответственно, производительности труда.

Литература:

1. Сарват, Д. Еще больший кусок растущего пирога. / Сарват Джухан, Брэд Макдоналд. // Финансы и развитие. – сентябрь 2011. – С. 16-19.
2. Honoha P. Financial development, growth and poverty: how close are the links? / P. Honoha. // World Bank Policy Research Working Paper 3203, February 2004. – 31 p.
3. Claessens, Stijn. Finance and Inequality: Channels and Evidence. / Claessens Stijn,

- Enrico Perotti // *Journal of Comparative Economics*. – Vol. 35, No. 4. – Pp. 748-773.
4. Bekaert G. Does Financial Liberalization Spur Growth? / Bekaert G., Harvey C., Lundblad Ch. // *Journal of Financial Economics*. – 2005. – vol. 77. – Pp. 3-55.
 5. Beck, T. *Inequality and the Poor*. /Thorsten Beck, Asli Demirgüç-Kunt, Ross Levine // *Journal of Economic Growth*. – 2007. – Springer. – vol. 12 (1). – P. 27-49.
 6. Kraay, A. When Is Growth Pro-Poor? Evidence from a Panel of Countries. /Aart Kraay // *Journal of Development Economics*. – 80 (1). – P. 198-227.
 7. Dollar, D. Growth Is Good for the Poor. / D. Dollar, A. Kraay. // *Journal of Economic Growth*. – 2002. - Vol. 7, No. 3. – P. 195–225.
 8. Rajan Raghuram G. & Zingales Luigi. Banks and Markets: The Changing Character of European Finance. / Raghuram Rajan, Luigi Zingales. // NBER Working Paper № 9595. – March 2003. – 78 p.
 9. Beck, T. *Finance, Inequality and the Poor*. /Thorsten Beck, Asli Demirgüç-Kunt, Ross Levine. // *Journal of Economic Growth*. – 2007. – Springer. – vol. 12 (1). – P. 27-49.
 10. Binswanger, H. How infrastructure and financial institutions affect ag.output & investment in India. /Binswanger, Hans, S. Khandker & M. Rosenzweig // *Journal of Development Economics*. – 1993. – vol. 41. – Pp. 337-366.
 11. Townsend, R. M. Financial Deepening, Inequality, and Growth: A Model-Based Quantitative Evaluation-super-1. / Robert M. Townsend & Kenichi Ueda // Review of Economic Studies. – 2006. – vol. 73(1). – Pp. 251-293.
 12. Andrew G. Berg. Inequality and Unsustainable Growth: Two Sides of the Same Coin. / Andrew G. Berg and Jonathan D. // IMF staff discussion note. – April 8, 2011. – 20 p.
 13. Dehejia, R. Child Labor: The Role of Income Variability and Credit Constraints Across Countries. / Dehejia, R. and R. Gatti. // World Bank Policy Research Working Paper 3075, June 2003.
 14. Greenwood, J. Financial Development, Growth, and the Distribution of Income. / Greenwood, J. and Jovanovic, B. // *Journal of Political Economy*. – 1990. – № 98. – Pp. 1076-1107.
 15. Kuznets, S. Economic Growth and Income Inequality. /Kuznets S. // *American Economic Review*. – 1953. – Vol. 45. – № 1.
 16. Hongyi, Li. Explaining International and Intertemporal Variations in Income Inequality. /Hongyi Li, Lyn Squire, Heng-fu Zou // *The Economic Journal*. – January 1998. – Vol. 108, Issue 446. – Pp. 26-43.

Zhyvko Zinaida

dr nauk ekonomicznych, profesor Wydziału Zarządzania Instytutu Prawa, Psychologii i Prawa Państwowego Uniwersytetu Spraw Wewnętrznych we Lwowie

MECHANIZMY ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA EKONOMICZNEGO

Dziś jest aktualny problem bezpieczeństwa ekonomicznego, o ile kryzys gospodarczy na Ukrainie doprowadził do spadku produkcji, technologii, inwestycji, zasobów naukowych i ludzkich w większości firm. Dlatego też zapewnienie bezpieczeństwa ekonomicznego wymaga kompleksowego działania przygotowawczego mającego na celu poprawę bezpieczeństwa ekonomicznego podmiota gospodarowania. Obecnie problem ten nie stracił aktualności i wymaga analizy i uogólnienia istniejących teoretycznych i metodologicznych podejść do definicji „mechanizm organizacyjno-gospodarczy”.

Badania tego problemu na Ukrainie zaczęły się na początku lat 90. dwudziestego wieku. W tym czasie i do dziś znacznie przyczynili się do badania problemu ukraińskie i zagraniczne naukowcy i specjaliści, jak to M. Kamlyk [1] przeprowadza badania ekonomicznych i prawnych aspektów tego problemu, N. Arkhipova, O. Sedova [2] skupiły się na roli personelu w zapewnianiu bezpieczeństwa ekonomicznego, K. Bolgova, L. Shilova [3] rozpatrują organizacyjne i ekonomiczne mechanizmy zapewnienia bezpieczeństwa ekonomicznego; Y. Borisova [4]; A. Henkina [5] i inne. Jednak szereg pytań dotyczących organizacyjnych i ekonomicznych mechanizmów zapewnienia bezpieczeństwa ekonomicznego nie jest zbadany na odpowiednim poziomie.

Separacja nierozwiązanych wcześniej aspektów problemu. Brak kompleksowego podejścia do określenia poziomu bezpieczeństwa ekonomicznego w gospodarce rynkowej i procesów globalizacji. Dla formowania organizacyjno-ekonomicznego mechanizmu ubezpieczenia przedsiębiorstwa ważnym jest podejście systemowe, którym przedsiębiorstwa w większości lekceważą.

Podstawowym czynnikiem zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa gospodarczego jest opracowanie skutecznych rozwiązań organizacyjnych i ekonomicznych mechanizmów zarządzania bezpieczeństwem, który pozwala zabezpieczyć trwały wzrost gospodarczy w kontekście ograniczeń rynkowych. W naszej opinii, istota i pojęcie «organizacyjno-ekonomicznego mechanizmu zapewnienia bezpieczeństwa ekonomicznego»

wymaga dogłębnego zrozumienia takich kategorii, jak „mechanizm”, „mechanizm kontroli”, „bezpieczeństwo ekonomiczne” i „bezpieczeństwo ekonomiczne przedsiębiorstwa”, „organizacyjno-ekonomiczny mechanizm”.

Więc, wieźmiemy pod uwagę każdą z tych kategorii, analizując literaturę naukową: mechanizm – jest to system, urządzenie, metoda, która ustala kolejność pewnego rodzaju działalności [6]. Według słownika wyrazów obcych - *mechanizm* - połączenie pośrednich stanów lub procesów wszelkich zdarzeń [7]. Słowo „mechanizm” pochodzenia greckiego - oznacza „broń, maszyny”. Z biegiem czasu, w zakresie stosowania pojęcie „mechanizm”, nabyło następujących treści: 1) główne elementy konstrukcji, które stanowią podstawę większości maszyn, sprzętu i innych urządzeń technicznych, itp.; 2) urządzenie do przesyłania i transformowania ruchu, który składa system powiązań (sekcji), w którym ruch jednej lub więcej części powoduje pewien ruch pozostałych elementów systemu; 3) wewnętrzne urządzenie, system czegoś, mechanizm zarządzania; 4) zestaw stanów i procesów, które tworzą rodzaj właściwości fizycznych, chemicznych, fizjologicznych, ekonomicznych, psychologicznych i in. zjawisk, na przykład mechanizm myślenia [8]. W szerokim sensie można powiedzieć, że mechanizm zawiera zestaw różnorodnych narzędzi, przyrządów, środków i bodźców zarządzania.

Mechanizm zarządzania rozpatrywano w literaturze ekonomicznej jako część systemu zarządzania, który realizuje oddziaływanie na czynniki, od stanu których zależy wynik działalności sterowanego obiektu [Powstawanie mechanizmu zarządzania potencjałem konkurencyjnym przemysłu [9]. Co dotyczy pojęcia „mechanizm kontroli” – jest to skomplikowana kategoria zarządzania, która jest traktowana jako część ogólnego systemu zarządzania, zapewniającego skuteczny wpływ na czynniki, których stan powoduje wynik działalności obiektu zarządzania.

Aby zrozumieć znaczenie „kategoria bezpieczeństwa ekonomicznego” musimy zrozumieć, co to jest „bezpieczeństwo”. Naszym zdaniem, bezpieczeństwo przewiduje spełnienie przez subiekty i siły bezpieczeństwa konkretnych działań mających na celu zapobieganie i rozwiązanie zagrożeń i zapewnienie realizacji interesów gospodarczych. Definiowanie istoty bezpieczeństwa ekonomicznego można zgrupować, zorganizować i przedstawić za pomocą tabeli 1:

Definicja istoty bezpieczeństwa ekonomicznego

Definicja	Określenie zasadniczo	Autor	Źródło
<i>S t a n wydajności zasobów</i>	Stan najbardziej efektywnego wykorzystania zasobów korporacyjnych w odniesieniu do zagrożeń i zapewnia stabilnej pracy przedsiębiorstwa teraz i w przyszłości	E. Oleynikov	10, s. 138
	stan efektywnego wykorzystania zasobów i istniejących możliwości na rynku, co pozwala zapobiec wewnętrznym i zewnętrznym zagrożeniom i zapewnić długoterminowe przetrwanie i zrównoważony rozwój na rynku w zależności od wybranej misji	S. Illyashenko, T. Kuzenko	11, s. 12
<i>Stan systemu produkcyjnego</i>	zestaw właściwości stanu podsystemu produkcyjnego systemu gospodarczego, który zapewnia możliwość osiągnięcia celów systemu	V. Tambowtsev	12
	stan przemysłowego i ekonomicznego systemu, w którym funkcjonują mechanizmy zapobiegania lub zmniejszenia stopnia oddziaływania i zagrożeń rozwoju przedsiębiorstwa	Y. Lysenko, S. Mishchenko	13
<i>Stan rozwoju gospodarczego</i>	Stan rozwoju gospodarczego (podmioty gospodarcze, osoby fizyczne, państwo i organizacje), który zapewnia harmonijny rozwój i skuteczne wykorzystanie szans i wyeliminowanie zagrożeń dla środowiska	R. Datskiv	14
<i>S t a n zabezpieczenia działalności</i>	jest to ochrona działalności firmy przed negatywnymi wpływami środowiska zewnętrznego, jak również zdolność do szybkiego usuwania zagrożeń lub przystosowania się do istniejących warunków, które nie wpływają niekorzystnie na działalność	D. Kovalyov, T. Suhorukova	15, s. 48

	stan zabezpieczenia jego działalności od zewnętrznych i wewnętrznych zagrożeń jak umiejętność dostosowania się do istniejących warunków, które nie mają niekorzystnego wpływu na działalność	I. Pletnikova	16, s. 7
	Ochrona działalności przemysłowej i gospodarczej przed niepożądanymi zmianami w tych dziedzinach, zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych	Y. Krakos, N. Seryk	17, s. 7

*Ułożono przez autorów

Z powyższego widać, że interpretacja bezpieczeństwa ekonomicznego przez różnych autorów ma osobliwości. Nie istnieje jednego podejścia do definicji „bezpieczeństwa ekonomicznego.” Dla lepszego zrozumienia natury bezpieczeństwa ekonomicznego powinniśmy rozważyć bardziej szczegółowo czynniki zagrożenia środowiska wewnętrznego i zewnętrznego, jak również rozwinąć istotę pojęć „bezpieczeństwo ekonomiczne” i „stałe ekonomiczne bezpieczeństwo” firmy, w której jest ono traktowane jako stan systemu wewnętrznego środowiska. W ciągu całego cyklu życia przedsiębiorstwa zdolnego skutecznie zneutralizować zarówno własne zagrożenia wewnętrzne jak i zewnętrzne bez znaczących strat dla siebie. Pod wewnętrznym środowiskiem należy rozumieć środowisko ze złożonym wewnętrznym gospodarczym systemem połączeń, w którym działa, rozwija się i odtwarza się działalność przedsiębiorstwa. Z kolei środowisko zewnętrzne - złożony system zewnętrznego otoczenia przedsiębiorstwa, bezpośrednio lub pośrednio wpływającego na nią za pomocą czynników politycznych, ekonomicznych, ekologicznych i społecznych. Uważamy, że zrównoważony system bezpieczeństwa tworzy konceptualne podejście do formowania mechanizmu zabezpieczenia, tj. stan powiązań wzajemnych, wzajemnej współpracy i mechanizmów ogólnych i lokalnych na każdym szczeblu władzy w ogóle.

Podsumowując podany wyżej materiał, autorzy stwierdzili, że w obecnym czasie nie ma kompleksowego podejścia do definicji bezpieczeństwa ekonomicznego. Dlatego konieczne jest stworzenie systemu ekonomicznych kryteriów oceny bezpieczeństwa, dzięki którym możemy określić aktualną sytuację ekonomiczną przedsiębiorstw. Tak więc, organizacyjny i ekonomiczny mechanizmy zapewnienia bezpieczeństwa gospodarczego powinny opierać się na wielu organizacyjnych i ekonomicznych metodach, narzędzi i instrumentach, i wspierane przez regulacyjne, organizacyjne, techniczne, społeczno-kulturowe, instytucjonalne i informacyjne środki. Procedury doskonalenia skutecznego organizacyjnego i ekonomicznego mechanizmu zarządzania bezpieczeństwem ekologicznym będą następnym kierunkiem przyszłych badań.

Literatura:

1. Камлик М.И. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект: Навч. посібник. – К.: Атіка, 2005. – 432с.
2. Архипова Н.И. Роль персонала в обеспечении экономической безопасности предприятия / Н. И. Архипова, О. Л. Седова. – М.РГУ, 2011.

3. Болгова К.В. Організаційно-економічний механізм забезпечення економічної безпеки підприємства / К. В. Болгова, Л. І. Шилова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.masters.donntu.edu.ua
4. Борисов Ю.Д. Рейдерские захваты. Узаконенный разбой / Ю.Д. Борисов. – СПб.: Питер, 2008. – 224 с.
5. Генкин А. Захват. Корпоративные шахматы: игра на выживание / А. Генкин, А. Молотников. – М., 2007. –253 с.
6. Ожегов С. И. Словарь русского языка / под ред. чл.-корр. АН СССР Н. Ю. Шведовой. – 18-е изд., стереотип. – М. : Рус. яз., 1986. – 797 с.
7. Słownik wyrazów obcych. Według A. Melnychuka. - K., 1974. – 776s. , s.431.
8. Moiseev N. Człowiek, środowisko, społeczeństwo. - Moskwa: Nauka, 1982. – 240s., s.204-208.
9. Źródło electroniczne]. – Tryb dostępu: <http://www.ukr.vipreshebnik.ru/> 2012-06-26-14-49-42/1481-2011-07-30-16-18-37.html
10. Основы экономической безопасности. (Государство, регион, предприятие, личность) / Под редакцией Е. А. Олейникова. – М. : Бизнес-школа; Интел-Синтез, 1997. –288 с.
11. Кузенко Т. Б. Планування економічної безпеки підприємства в умовах ринкової економіки: автореф. дис. Кандидат економічних наук: 08.06.01 / Т. Б. Кузенко; Європейський ун-т фінансів, інформаційних систем, менеджменту і бізнесу. – К., 2004. – 18 с.
12. Тамбовцев В. Объект экономической безопасности России // Вопросы экономики. – 1994. – № 12. – С. 35 – 42.ного транспорту. – Харків, 2001. – 19с.
13. Механизмы управления экономической безопасностью / Ю. Г. Лысенко, С. Г. Мищенко, Р. А. Руденский и др. –Донецк: ДонНУ, 2002. – 178 с.
14. Дацків Р. М. Економічна безпека у глобальному вимірі / Р. М. Дацків // Актуальні проблеми економіки. – 2004. № 7. –С. 143 – 153.
15. Ковалев Д. Экономическая безопасность / Д. Ковалев, Т. Сухорукова // Экономика Украины. – 1998. – № 10. –С. 48 – 51.
16. Плетнікова І. Л. Визначення рівня і забезпечення економічної безпеки залізниці: автореф. дис. кандидат економічних наук: 08.07.04 / І. Л. Плетнікова; Харківська державна академія залізничного транспорту. – Харків, 2001. – 19 с.
17. Кракос Ю. Б. Подход к оценке уровня финансовой составляющей экономической безопасности предприятия/ Ю. Б. Кракос, Н. И. Серик // Економіка. Фінанси. Право. –2006. – № 12. – С. 7.

РОЗВИТОК ЗЕРНОВОЇ ГАЛУЗІ В ВИКОРИСТАННІ СІВОЗМІН

Підвищення економічної ефективності виробництва зерна полягає в використанні системи факторів, які можна об'єднати в чотири основні групи: агробіологічні, технічні та організаційно-економічні та соціальні [1].

До технічних факторів відносяться системи машин по обробці ґрунту і збирання врожаю. Організаційно-економічні фактори представлені такими їх складовими як організація праці, матеріальне стимулювання і державне регулювання. Четверту групу представляє мотивація праці. Але найважливішою на сьогодні вважається четверта група, яка представлена агротехнічними та біологічними факторами, з яких найбільш важливе значення має використання перспективних, районованих сортів і гібридів зернових культур, застосування науково обґрунтованої і ефективної системи обробітку ґрунту і система заходів по боротьбі з хворобами та шкідниками.

Важливість цих факторів полягає в тому, що в Україні продовжується руйнація родючого шару ґрунту. Внаслідок надмірної мінералізації і ерозії ґрунтів Україна щорічно втрачає, на думку фахівців, 32-33 мільйони тонн родючого шару, а еколого-економічні збитки перевищують 9 мільярдів гривень. Цьому сприяє значна розораність українських ґрунтів, яка складає по деяким розрахункам до 87%, що є найбільшим у Європі.

Рілля Запорізької області та інших південних регіонів страждають від посух, водної і вітряної ерозії, наслідків меліорації, яка призвела до підвищенню рівня солонцюватості ґрунтів. Відсутність фінансових ресурсів, невпевненість в довгостроковості укладених договорів оренди стають на заваді використанню гіпсування.

За роки незалежності змінилась структура посівів в переважній більшості господарств. Все більшу частку стали займати технічні культури, такі як соняшник, соя і ріпак, що також призводить до втрати родючості ґрунтів (табл.1).

**Динаміка посівних площ сільськогосподарських культур
в Запорізькій області за період 1990-2011 роки**

Види культур	Роки						2011 до 1990 у %	2011 до 2000 у %
	1990	1995	2000	2005	2010	2011		
Зернові культури у тому числі:	812,7	725,6	795,4	781,9	845,7	849,7	104,6	106,8
пшениця	567,3	149,7	336,1	387	486,6	484,8	85,5	144,2
ячмінь	119,2	364,8	314,5	299,6	284,8	253,2	212,4	80,5
Технічні культури	210,6	266,7	376,8	555,2	635	647,6	307,5	171,9
з них: соняшник	192,3	252,6	355,8	525,6	572,2	610,2	317,3	171,5
соя	6,6	1,9	1,6	9,1	8,4	8,7	131,8	543,8
ріпак	0,4	0,4	10,2	4,9	35,3	11,5	2875,0	112,7
Картопля та овоче- баштанні культури	75,7	91,4	84,9	70,1	60,4	57,5	76,0	67,7
Кормові культури	635	539,7	238,1	91,3	58,7	60,2	9,5	25,3
Площа чистих парів	206,7	221,4	292	260	134,4	127,9	61,9	43,8

За даними таблиці 1 площі, зайняті під зернові культури, в 2011 році порівняно з 1990 роком збільшились на 4,6%, а порівняно з 2000 роком – на 6,8%. Значні зміни відбулись з площами, зайнятими озимією пшеницею. В 2011 році вони на 14,5% зменшились порівняно з 1990 роком, а порівняно з 2000 роком збільшились на 44,2%. Навпаки, посівні площі під технічними культурами значно зросли. Так з 1990 року до 2011 року площі під технічними культурами в області збільшились більш як в 3 рази. Майже в 3,2 рази збільшились в Запорізькій області площі під соняшником, в 29 разів – під ріпаком, на 31,8% - під соєю. В свою чергу площі під картоплею, овоче-баштанними і кормовими культурами зменшились від 1% до 90%. На 38,1% скоротилась площа чистої пари.

В 2011 році порівняно з 1990 роком суттєво зменшилась урожайність зернових культур (табл.2).

Динаміка урожайності зерновій культур в аграрних підприємствах Запорізької області за 1990-2011 роки

Види культур	Роки						2011 до 1990 у %	2011 до 2000 у %
	1990	1995	2000	2005	2010	2011		
Зернові культури	38,3	21,5	15,5	23,5	22,7	26	67,9	167,7
у т.ч. пшениця	42,5	27,8	17,3	30,3	26,1	30,1	70,8	174,0
жито	29,8	24,9	16,1	19,7	16,7	24	80,5	149,1
ячмінь	29,4	21,8	14,3	15,6	16,9	19,7	67,0	137,8
овес	23,4	15,9	14,1	14,5	13,7	14,9	63,7	105,7
кукурудза на зерно	37,8	22,7	18,2	26,2	31,1	30,3	80,2	166,5
просо	16,4	15,1	9,1	10,8	13,5	15	91,5	164,8
гречка	6,8	4,7	6,2	6,1	5,4	6,9	101,5	111,3
зернобобові	18,7	10,8	10,7	13	16,1	13,4	71,7	125,2

Як бачимо, урожайність по всім культура зменшилась, крім гречки. В цілому урожайність зменшилась на 32,1%, по пшениці – на 29,2%.

В зв'язку з цим на земельні ділянки сільськогосподарського призначення Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження родючості ґрунтів» [2] для ведення товарного сільськогосподарського виробництва впроваджується розроблення і затвердження в установленому порядку проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозмін та упорядкування угідь та передбачуються заходи з охорони земель.

Список використаної літератури:

1. Пути повышения экономической эффективности производства зерна [електронний ресурс] // режим доступу: http://www.agroekonomika.ru/2010/01/blog-ost_773.html
2. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження родючості ґрунтів» [електронний ресурс] // м. Київ, 4 червня 2009 року №1443-VI, // режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/1443-17

Кишко Н.В.

магистр экономических наук

Казахский Агротехнический университет им.С.Сейфуллина, г. Астана, ассистент

РАСЧЕТ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ ОСВОЕНИЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦИАЛА ТУРИЗМА

Экономическая эффективность освоения ресурсного потенциала туризма включает в себя следующие показатели.

1. Экономическая эффективность предприятий, непосредственно предоставляющих туристские услуги (средства размещения, питания, транспорт и т.п.) рассматривается как экономический эффект от работы этих предприятий. Данный показатель отражает прибыльность (убыточность) сферы туризма на определенной территории и выступает в качестве основы в процессе планирования, организации и принятия решения о развитии территории.

2. Экономическая эффективность предприятий, необходимых для обеспечения жизнедеятельности населения территории (общественный транспорт, учреждения здравоохранения и т.п.), — как дополнительный доход за счет оказываемых услуг туристам (так как они предназначены, в первую очередь, удовлетворять потребности местного населения).

3. Экономическая эффективность предприятий, обслуживающих непосредственно инфраструктуру туризма на определенной территории как в узком смысле (строительно-ремонтные, монтажные и др. фирмы), так и в широком смысле (финансово-кредитные и др.).

4. Экономическая эффективность музеев, памятников архитектуры и искусства, природных парков, заповедников и т.д. не может быть оценена прямо, так как такие объекты, частично, финансируются государством в социальных целях, но, в то же время, могут самостоятельно осуществлять предпринимательскую деятельность, приносящую доход.

5. Экономическая эффективность инвестиций в развитие туризма в регионе. Определяется действием эффекта мультипликатора, который оценивается применительно к конкретному инвестиционному проекту, который может быть как прямым (непосредственно в развитие предприятий туризма), так и косвенным (в развитие обслуживающих предприятий).

6. Эффективность развития отдельных подвидов туризма (экологического, познавательного и др.), которая может быть определена как прибыльность (убыточность) не одного, а нескольких, взаимосвязанных фирм, оказывающих услуги туристам по достижению конкретной цели туризма (оздоровление, отдых, деловые цели и т.п.).

7. Эффективность развития внутреннего, въездного и выездного туризма, которая, традиционно, определяется через количество туристов, прибывающих или убывающих из региона. Она не поддается оценке в денежном выражении напрямую (считается, что это качественный показатель и его рост в динамике является

положительной тенденцией).

8. Экономическая эффективность налоговых поступлений, которая выражается величиной налоговых отчислений в бюджет непосредственно от объектов сферы туризма (прямой эффект) и величиной прироста налоговых поступлений от прочих фирм (косвенный эффект).

Для оценки использования инфраструктуры туризма в регионе и определения возможности расширения и диверсификации туристских услуг В.С. Боголюбов предлагает использовать коэффициент неудовлетворенного спроса и коэффициент неравномерности использования однородных элементов.

$$КН.С. = Vп/Vж; \quad (1)$$

где $Vп$ — численность посетивших конкретную территорию туристов за определенный период времени, выраженная в человеко-днях;

$Vж$ — численность желающих посетить конкретную территорию туристов за определенный период времени, выраженная в человеко-днях. Тогда для того, чтобы оценить возможность средств размещения принять всех желающих туристов, необходимо рассчитать:

$$КН.С. = Vж/ПСТ; \quad (2)$$

где ПСТ — пропускная способность территории за определенный период времени, выраженная в человеко-днях.

Соответственно, наличие резерва будет в ситуации, когда коэффициенты будут меньше единицы. При использовании данного подхода, некоторые сложности могут возникнуть при расчете показателей ПСТ и $Vж$.

Еще одним, ранее упомянутым коэффициентом, позволяющим выявить недоиспользованные резервы, является коэффициент неравномерности использования однородных элементов инфраструктуры агротуризма. Он рассчитывается по формуле:

$$КН = Эс.с./Эс.г. \quad (3)$$

где Эс.с. — эффективность использования однородных элементов инфраструктуры агротуризма (среднемесячная в «высокий» или «низкий» сезон, межсезонье),

Эс.г. — эффективность использования однородных элементов инфраструктуры туризма (среднемесячная за год).

Список используемой литературы:

1. Боголюбов В.С. Экономическая оценка инвестиций в развитие туризма. — М.: Академия, 2009.
2. Brown K., Pearce D., Perrings C., Swanson T., Economics and the conservation of Global Biodiversity // GEF Working paper No.2, Washington, D.C. The Global Environment Facility.

Dielini M.M.

PhD in Economics, Associate Professor
Donetsk State University of Management, Donetsk, Ukraine

SOCIAL ASPECTS OF THE EU ECONOMIC DEVELOPMENT: PROBLEMS AND PERSPECTIVES

Over the past three years in the European debt crisis there. The crisis in the euro area began in 2010. The first country that came to her was Greece. Due to the crisis many governments decided to introduce austerity, which led to a number of strikes in Greece, Spain and other euro-zone countries. Germany managed to avoid major upheavals: it record levels of employment, no debt problems and a well-developed export.

As the result of this crisis, Eurostat estimates that 26.217 million men and women in the EU-27, of whom 18.998 million were in the euro area (EA-17), were unemployed in January 2013. Compared with December 2012, the number of persons unemployed increased by 222.000 in the EU-27 and by 201.000 in the euro area. Compared with January 2012, unemployment rose by 1 890 000 in the EU-27 and by 1 909 000 in the euro area.

The euro area seasonally-adjusted unemployment rate was 11.9 % in January 2013, up from 11.8 % in December 2012; it was 10.8 % in January 2012. The EU-27 unemployment rate was 10.8 % in January 2013, up from 10.7 % in the previous month; it was 10.1 % in January 2012.

Among the Member States, the lowest unemployment rates were recorded in Austria (4.9 %), Germany and Luxembourg (both 5.3 %) and the Netherlands (6.0 %), and the highest rates in Greece (27.0 % in November 2012), Spain (26.2 %) and Portugal (17.6 %).

Once again the highest rate was seen in Spain at 26.6% followed by Greece at 26% (recorded for September 2012). According to Eurostat, the unemployment rate increased in 18 of the EU member states, fell in seven and remained stable in both Denmark and Hungary.

The latest figures from Eurostat, the statistical office of the European Union, also show the EU27 unemployment rate stood at 10.7% in November 2012, stable compared with the previous month.

Eurostat figures also show youth unemployment and the latest figures suggest the situation has got worse. The youth unemployment rate for November 2012 was 23.7% in the EU, up from 22.2% in November 2011.

The eurozone recorded a youth unemployment rate of 24.4%, up from 24.2% the previous month. Greece and Spain reported the highest rates at 57.6% (September 2012) and 56.5% respectively.

Another problem in the EU is that five of the 17 euro zone's countries receive support from their colleagues. In June to Greece, Ireland and Portugal joined Spain and Cyprus. Countries in the Stabilization Fund are becoming closer. Slovenia, Italy and France with some reservations also gradually roll in crisis and are potential candidates to receive support stabilization fund.

Thus, to talk about easing the debt crisis in Europe is not yet possible, more and more countries lose access to debt markets and are unable to finance the deficit through new borrowing, the only salvation is issued by supranational lenders to very strict conditions put forward. For five countries – Greece, Portugal, Ireland, Cyprus and Spain, the latter as to recapitalize the banking sector seeking assistance from the EU. Among the expected events, circulation in the EU with a total “surrender” was originally Spain, and in the future of Italy.

Despite steps taken to preserve the single European currency yield on 10-year government debt of Portugal, Italy, Spain and Ireland periodically comes to evaluating 6% or more, which is close to the critical values 7% or more, after which the burden of debt servicing becomes for the country’s overwhelming. Provided financial assistance has not led to an improvement of the economic situation in the recipient countries and donor policies offered solid economy strengthened unemployment and social tensions, which further undermines investor confidence in their commitment. In a state of undeclared default is Greece, which is across the evidence can not fulfill her proposed financial recovery plan that would have resulted in, or providing various delays, or declaring the country bankrupt.

The recession in the eurozone will continue in 2013, predicts the Organization for Economic Cooperation and Development in the regular economic review. OECD notes that this represents a serious threat to the entire world economy.

Experts predict the organization of the European economy decline by 0.1% in 2013, noting that the renewal of growth can be expected only in 2014, when the eurozone GDP to grow by 1.3%.

“The crisis in the eurozone remains a serious threat to the global economy, despite the fact that recent events have reduced the short-term likelihood of worsening economic problems in the region,” – said the OECD.

Thus the main reason for slowdown of the eurozone economy OECD analysts see the lack of confidence in the region’s economy and European politicians who do not adopt decisive measures to resolve the debt crisis.

It should be noted that in May 2012, OECD experts gave more optimistic forecasts, expecting eurozone GDP growth in 2013 at 0.9%.

Earlier, the European Commission lowered its forecast for real GDP growth, the eurozone in 2013. In early November, the European Commission announced that it expects GDP growth of 0.1%, not 1% as previously estimated.

Recall that in the second quarter Eurozone GDP fell by 0.2% compared with the previous value. After preliminary evaluation Eurostat, eurozone GDP in the third quarter of 2012 decreased by another 0.1%. Thus, the region’s economy again went into recession.

Consequently, the EU economy is in a difficult position, which is determined by the state of crisis in some countries and slowing development. Stabilization measures have not brought any results, but rather many more countries will become the recipient of financial assistance.

